

KOOPERATIVA
ALMANACK

30
år

1 2 3 6

"...jag kommer aldrig att överge Postum..."

skriver
Vera von Kræmer

För jämnt ett år sedan blev jag för magsår ordinerad att byta ut kaffe mot Postum. Sedan dess har jag druckit Postum var dag. Det har nästan varit en vinst av magsåret... Postum är billigt, lättlagat och det är gott. Jag kommer aldrig att överge det mera och anser det vara en av de bästa moderna insatserna i vår matfråga. Vårt outrotliga behov av en 'brun varm dryck' har storartat lyckligt klarats med Postum.

Vera v. Kræmer

Drick hälsa,
njut även Ni
en god, varm dryck

POSTUM
c:a 2 öre pr kopp

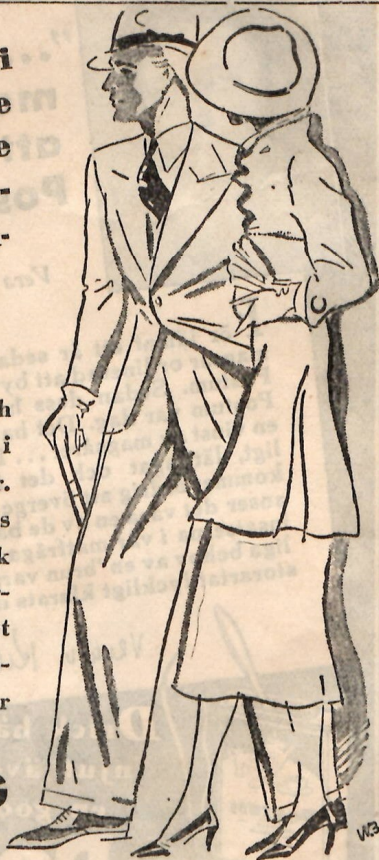
.... Vill Ni
tillhöra de
välvårdade
människor-
nas klass un-
der 1936

*

då bör Ni först och
främst uppträda i
välvårdade skor.
Viking — Nordens
största specialfabrik
i sin bransch — er-
bjuder Eder det
bästa ifråga om sko-
kräm. Kom därför
ihåg

VIKING

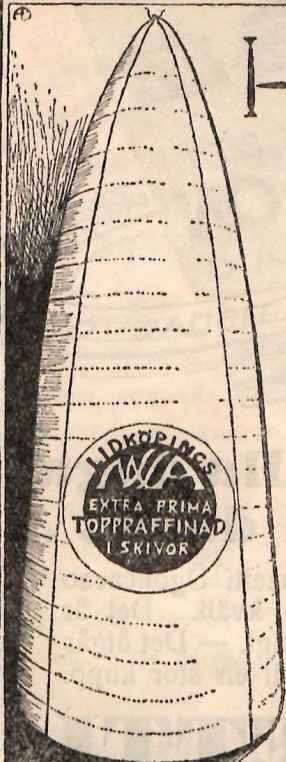
— för god skovård

**Veckans alla dagar
gå som en dans . . .**

om Ni dricker Mazetti Ögoncacao
varje morgon och kväll. Det är
gott, nyttigt och billigt. — Det åtgår
för ej fullt 2 öre till en stor kopp.

**MAZETTI
ÖGON-CACAO**

Husmoderns
bästa vän...

**LIDKÖPINGS
SKIVADE
TOPPSOCKER**

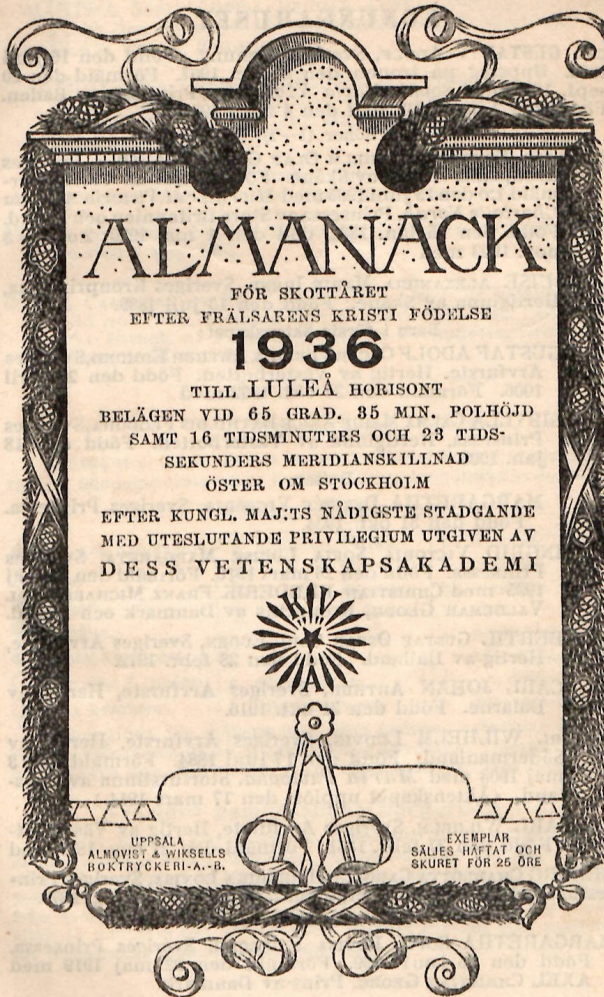
EXTRA PRIMA
TOPPRAFFINAD
I SKIVOR

UNDERLÄTTAR ARBETET
VID
SYLTNING
OCH
SAFTNING

BEKVÄMT • PRAKTISK
HYGIENISK FÖRPACKNING

MÄRKE: MSSA

MELLERSTA SVERIGES-SOCKERFABRIKS A.B. LIDKÖPING.

ALMANACK

FÖR SKOTTÅRET
EFTER FRÅLSARENS KRISTI FÖDELSE

1936

TILL LULEÅ HORISONT
BELÄGEN VID 65 GRAD. 35 MIN. POLHÖJD
SAMT 16 TIDSMINUTERS OCH 23 TIDS-
SEKUNDERS MERIDIANSKILLNAD
ÖSTER OM STOCKHOLM

EFTER KUNGL. MAJ:TS NÅDIGSTE STADGANDE
MED UTESLUTANDE PRIVILEGIUM UTGIVEN AV
DESS VETENSKAPSAKADEMI

UPPSALA
ALNOVIST & WIKSELLS
BOKTRYCKERI-A.-B.

EXEMPLAR
SÄLJES HÄFTAT OCH
SKURET FÖR 25 ÖRE

KONUNGAHUSET.

OSCAR GUSTAF V ADOLF, Sveriges Konung. Född den 16 juni 1858. Uppsteg på tronen den 8 dec. 1907. Förmäld den 20 sept. 1881 med *Sophie Maria Victoria*, Prinsessa av Baden. Född den 7 aug. 1862, död den 4 april 1930.

Söner (1—2):

1. OSCAR FREDRIK WILHELM OLAF GUSTAF ADOLF, Sveriges Kronprins, Hertig av Skåne. Född den 11 nov. 1882. Förmäld 1:o den 15 juni 1905 med *Margaret Victoria Augusta Charlotte Norah*, Prinsessa av Stora Britannien och Irland. Född den 15 jan. 1882, död den 1 maj 1920; 2:o den 3 nov. 1923 med

LOUISE ALEXANDRA MARIE IRÈNE, Sveriges Kronprinsessa, Hertiginna av Skåne. Född den 13 juli 1889.

Barn i första äktenskapet:

GUSTAF ADOLF OSCAR FREDRIK ARTHUR EDMUND, Sveriges Arvfurste, Hertig av Västerbotten. Född den 22 april 1906. Förmäld den 20 okt. 1932 med

SIBYLLA CALMA MARIE ALICE BATHILDIS FEODORA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västerbotten. Född den 18 jan. 1908.

Dotter:

MARGARETHA DESIRÉE VICTORIA, Sveriges Prinsessa. Född den 31 okt. 1934.

INGRID VICTORIA SOFIA LOUISE MARGARETA, Sveriges Prinsessa. Född den 28 mars 1910. Förmäld den 24 maj 1935 med CHRISTIAN FREDERIK FRANZ MICHAEL CARL VALDEMAR GEORG, Kronprins av Danmark och Island.

BERTIL GUSTAF OSCAR CARL EUGEN, Sveriges Arvfurste, Hertig av Halland. Född den 28 febr. 1912.

CARL JOHAN ARTHUR, Sveriges Arvfurste, Hertig av Dalarne. Född den 31 okt. 1916.

2. CARL WILHELM LUDVIG, Sveriges Arvfurste, Hertig av Södermanland. Född den 17 juni 1884. Förmäld den 3 maj 1908 med *Maria Pavlovna*, Storfurstinna av Ryssland. (Äktenskapet upplöst den 17 mars 1914.)

OSCAR CARL WILHELM, Sveriges Arvfurste, Hertig av Västergötland. Född den 27 febr. 1861. Förmäld den 27 aug. 1897 med

INGEBORG CHARLOTTA CAROLINA FREDRIKA LOVISA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västergötland. Född den 2 aug. 1878.

Barn:

MARGARETHA SOFIA LOVISA INGBERG, Sveriges Prinsessa. Född den 25 juni 1899. Förmäld den 22 maj 1919 med AXEL CHRISTIAN GEORG, Prins av Danmark.

MÄRTHA SOFIA LOVISA DAGMAR THYRA, Sveriges Prinsessa. Född den 28 mars 1901. Förmäld den 21 mars 1929 med OLAV, Norges Kronprins.

ASTRID SOFIA LOVISA THYRA, Sveriges Prinsessa. Född den 17 nov. 1905. Förmäld den 4 nov. 1926 (borgerlig vigsel) och den 10 nov. 1926 (kyrklig vigsel) med LEOPOLD III, Belgiernas Konung.

CARL GUSTAF OSCAR FREDRIK CHRISTIAN, Sveriges Arvfurste, Hertig av Östergötland. Född den 10 jan. 1911.

EUGEN NAPOLEON NICOLAUS, Sveriges Arvfurste, Hertig av Närke. Född den 1 aug. 1865.

OSCAR CARL AUGUST Prins Bernadotte, Greve af Wisborg, född den 15 nov. 1859, förmäld den 15 mars 1888 med EBBA HENRIETTA Munck af Fulkila, Prinsessa Bernadotte, Grevinna af Wisborg, född den 24 okt. 1858.

Tideräkning.

År 1936 efter Kristi födelse är det 13:e i solcirkeln eller söndagsändringen. Söndagsbokstaven är E, D. Påskterminen inträffar den 7 april.

Tecknens förklaring.

★ sön- och helgdagar.	☿ planeten Venus.	t timmar.
☉ solen.	♂ Mars.	m minuter.
☿ månen.	♃ Jupiter.	kl. klockan.
● nymåne.	♄ Saturnus.	l. eller.
● första kvartaret.	u. upp.	(nedflyttning till
● fullmåne l. nedan.	n. ned.	efterföljande dag.
● sista kvartaret.	f förmiddagen.	) uppflyttning till
	e eftermiddagen.	föregående dag.

I kolumnen för månens upp- eller nedgång betecknar ett streck (—), att månen den dagen ej uppgår eller ej nedgår. Tiderna för solens och månens upp- och nedgång äro beräknade för deras medelpunkt.

Sveriges gemensamma borgerliga tid.

Enligt Kungl. Maj:ts nädiga kungörelse den 16 juni 1899 skall såväl i rättsligt som i borgerligt hänseende tiden för alla orter inom riket från och med år 1900 beräknas lika med medelsoltiden för den meridian, som i tid räknat är belägen på en timmes östligt avstånd från meridianen för det engelska centralobservatoriet i Greenwich, eller 12 minuters och 14 sekunders västligt avstånd från meridianen för Stockholms (gamla) observatorium.

Giv, o Jesu, fröjd och lycka!		Upp	Ned	Upp	Ned
<i>Det nya året. Ev. Luk. 2: 21. Högm. Luk. 13: 6—9. Art. Uppb. 2: 1—5.</i>					
1 O ★ Nyårsdagen	● 4.15 e	9.58	1.12	10. 5f	—
2 T Svea	♀ u. 5.23 f	9.56	1.14	9.59f	1.15f
3 F Alfred		9.55	1.17	9.54f	3. 8f
4 L Rut	○ närmast	9.53	1.20	9.47f	5. 8f
<i>Dopet. Ev. Matt. 3: 13—17. Högm. Matt. 3: 11, 12. Art. Apg. 8: 26—39.</i>					
5 S ★ Sönd. e. Nyår	Hanna	♂ n. 6.2 e	9.51	1.22	9.37f 7.17f
<i>Ljusets uppgång. Ev. Matt. 2: 1—12. Högm. Matt. 12: 15—21. Art. Jes. 2: 2—5.</i>					
6 M ★ Trettondedag Jul		9.49	1.25	—	—
7 T August	♀ u. 7.9 f	9.46	1.28	10.54f	10. 2f
8 O Erland	☾ förmörk.	9.44	1.32	1. 9e	9.42f
9 T Gunnar	○ 7.15 e	9.42	1.35	3. 4e	9.35f
10 F Sigurd		9.39	1.38	4.49e	9.29f
11 L Hugo		9.37	1.42	6.27e	9.23f
<i>Jesu såsom lärjunge och lärare. Ev. Luk. 2: 42—52. Högm. Matt. 12: 46—50. Art. Hebr. 2: 11—16.</i>					
12 S ★ 1 e. Trett.-d.	Frideborg	♂ n. 7.14 e	9.34	1.45	7.59e 9.18f
13 M Knut		9.32	1.48	9.28e	9.13f
14 T Felix		9.29	1.52	10.57e	9. 8f
15 O Laura	☾ fjärmast	9.26	1.56	—	9. 2f
16 T Hjalmar	● 8.41 e	9.23	1.59	0.28f	8.56f
17 F Anton	♀ u. 6.28 f	9.20	2. 3	2. 4f	8.49f
18 L Hilda		9.17	2. 7	3.47f	8.40f
<i>Jesu närvaro helgar hemmet. Ev. Joh. 2: 1—11. Högm. Luk. 19: 1—10. Art. Ef. 6: 1—4.</i>					
19 S ★ 2 e. Trett.-d.	Henrik	9.14	2.10	5.46f	8.23f
20 M Fabian	♂ n. 6.32 e	9.11	2.14	—	—
21 T Agnes		9. 8	2.18	—	—
22 O Vincent		9. 5	2.22	9.37f	10.21f
23 T Emilia	♀ u. 6.27 f	9. 2	2.25	8.57f	1. 2e
24 F Erika	● 8.18 f	8.58	2.29	8.46f	3.11e
25 L Paulus		8.55	2.33	8.37f	5.11e
<i>Jesu makt att skapa tro på jorden. Ev. Matt. 8: 1—13. Högm. Matt. 8: 14—17. Art. 2 Tess. 2: 13—17.</i>					
26 S ★ 3 e. Trett.-d.	Botilda	☾ närmast	8.52	2.37	8.31f 7. 7e
27 M Göte	♂ n. 6.27 e	8.49	2.40	8.25f	8.59e
28 T KARL		8.45	2.44	8.20f	10.51e
29 O Valter		8.42	2.48	8.14f	—
30 T Gunhild		8.39	2.52	8. 9f	0.45f
31 F Ivar	● 0.36 f	8.35	2.56	8. 3f	2.43f

Lå

		Upp	Ned	Upp	Ned
<i>Uppenbarelse. Ev. Luk. 2: 22—32. Högm. Matt. 13: 31—33. Art. 1 Joh. 1: 1—7.</i>					
1 L Max	♀ u. 7.12 f	8.32	3. 0	7.55f	4.47f
<i>Marie kyrkog.-dag 1. Kyndelsm.-dagen</i>					
2 S ★ 4 e. Trett.-d.	Kyndelsmässod.	8.28	3. 3	—	—
3 M Disa		8.25	3. 7	—	—
4 T Ansgar		8.21	3.11	10.38f	7.58f
5 O Agata	♂ n. 7.2 e	8.18	3.14	0.34e	7.49f
6 T Dorotea		8.14	3.18	2.21e	7.44f
7 F Rikard	○ 0.19 e	8.11	3.22	4. 1e	7.38f
8 L Berta	♀ u. 5.41 f	8. 7	3.26	5.35e	7.33f
<i>Allt av nåd. Ev. Matt. 20: 1—16. Högm. Luk. 17: 7—10. Art. Fil. 3: 7—14.</i>					
9 S ★ Septuagesima	Fanny	8. 4	3.29	7. 5e	7.28f
10 M Eugenia		8. 0	3.33	8.34e	7.23f
11 T Yngve	☾ fjärmast	7.56	3.37	10. 4e	7.18f
12 O Evelina	♂ n. 5.37 e	7.53	3.40	11.36e	7.12f
13 T Agne		7.49	3.44	—	7. 6f
14 F Valentin		7.46	3.47	1.15f	6.58f
15 L Sigfrid	● 4.45 e	7.42	3.51	3. 3f	6.48f
<i>Guds ord. Ev. Luk. 8: 4—15. Högm. Matt. 10: 2—16. Art. 2 Tim. 3: 10—4: 5.</i>					
16 S ★ Sexagesima	Julia	♀ u. 7.11 f	7.38	3.54	5.19f 6.14f
17 M ALEXANDRA		7.34	3.58	—	—
18 T Frida		7.31	4. 1	—	—
19 O Gabriella		7.27	4. 5	7.16f	10. 4f
20 T Hulda	♂ n. 7.27 e	7.24	4. 8	7. 2f	0.17e
21 F Hilding		7.20	4.12	6.53f	2.21e
22 L Martina	● 7.42 e	7.16	4.15	6.46f	4.20e
<i>Lidandets väg. Ev. Luk. 18: 31—43. Högm. Mark. 10: 32—45. Art. 1 Kor. 1: 23—25.</i>					
23 S ★ Fastlagssönd.	Torsten	☾ närmast	7.13	4.19	6.40f 6.17e
24 M Skottdagen		♀ u. 4.52 f	7. 9	4.22	6.35f 8.14e
25 T Mattias		7. 5	4.26	6.30f	10.10e
26 O Sigvard		7. 2	4.29	6.25f	—
27 T Torgny	♂ n. 4.52 e	6.58	4.32	6.20f	0.10f
28 F Lage		6.54	4.36	6.15f	2.14f
29 L MARIA	● 10.28 f	6.50	4.39	6. 7f	4.23f

Lå

			Upp	Ned	Upp	Ned
1 S	★ 1 i Fastan	<i>Frestelsen.</i> Ev. Matt. 4: 1-11. Högm. Luk. 10: 17-20. Aft. Hebr. 4: 15, 16.	♀ u. 6.41 f	6.47 4.42	—	—
2 M	Ernst			6.43 4.46	8.18 f	6. 8f
3 T	Gunborg			6.39 4.49	10.14 f	6. 1f
4 O	Adrian			6.35 4.53	0. 1e	5.56 f
5 T	Tora	♂ n. 7.50 e		6.32 4.56	1.41 e	5.52 f
6 F	Ebba			6.28 4.59	3.16 e	5.47 f
7 L	Ottilia			6.24 5. 2	4.46 e	5.42 f
8 S	★ 2 i Fastan. 1 Bönd.	<i>Botdagen.</i> Ev. Matt. 11: 20-24. Predikotexter enl. Årets böndagsplakat.	○ 6.14 f	6.21 5. 6	6.15 e	5.38 f
9 M	Torbjörn		4 u. 4.6 f	6.17 5. 9	7.44 e	5.33 f
10 T	Edla	☾ fjärmast		6.13 5.12	9.15 e	5.28 f
11 O	Edvin			6. 9 5.15	10.50 e	5.22 f
12 T	VIKTORIA		‡ u. 6.22 f	6. 5 5.18	—	5.16 f
13 F	Greger			6. 2 5.22	0.32 f	5. 9f
14 L	Matilda			5.58 5.25	2.24 f	4.55 f
15 S	★ 3 i Fastan	<i>Den sista samvaron. Angrepp och försvar.</i> Ev. Luk. 11: 14-23. Högm. Joh. 13: 31-33 L. Luk. 4: 31-37. Aft. Kol. 1: 24-29.		5.54 5.28	—	—
16 M	Kristofer		○ 9.35 f	5.51 5.32	—	—
17 T	Gertrud		♀ u. 5.52 f	5.47 5.35	5.33 f	7.19 f
18 O	Edvard			5.43 5.38	5.14 f	9.31 f
19 T	Josef			5.39 5.41	5. 7f	11.33 f
20 F	Joakim	<i>Vårdagjämningen</i>		5.35 5.44	5. 0f	1.31 e
21 L	Bengt		♂ n. 8.16 e	5.32 5.47	4.55 f	3.26 e
22 S	★ Midf.-sönd.	<i>Jesus gripes och rannsakas. Bröd åt dem som hungra.</i> Ev. Joh. 6: 1-15. Högm. Joh. 13: 15-27 L. Joh. 6: 52-66. Aft. Jer. 20: 7-11.		4 u. 3.21 f	5.28 5.51	4.50 f 5.22 e
23 M	Viktor		● 5.14 f	5.24 5.54	4.45 f	7.20 e
24 T	Gerda		☾ (närmast)	5.20 5.57	4.41 f	9.21 e
25 O	★ Marie bebådelsed.	<i>Bebådelsen.</i> Ev. Luk. 1: 26-38. Högm. Luk. 1: 46-55. Aft. Jer. 33: 14-16.		5.17 6. 0	4.37 f	11.27 e
26 T	Emanuel			5.13 6. 8	4.33 f	—
27 F	Rudolf		‡ u. 5.23 f	5. 9 6. 7	4.31 f	1.30 f
28 L	Malkolm			5. 5 6.10	4.40 f	3.31 f
29 S	★ 5 i Fastan	<i>Jesus dömes. Väckande hat.</i> Ev. Joh. 8: 46-59. Högm. Joh. 19: 1-11 L. Joh. 8: 31-45. Aft. 2 Kor. 1: 3-7.	○ 10.22 e	5. 1 6.13	6. 2f	4.10 f
30 M	Holger			4.58 6.16	7.56 f	4.10 f
31 T	Ester			4.54 6.19	9.44 f	4. 7f

			Upp	Ned	Upp	Ned
1 O	Harald	♀ u. 5.0 f	4.50 6.22	11.25 f	4. 3f	
2 T	Gudmund		4.46 6.26	1. 0e	3.59 f	
3 F	Ferdinand		4.43 6.29	2.31 e	3.55 f	
4 L	Ambrosius		4.39 6.32	3.59 e	3.51 f	
5 S	★ Palmsöndagen	<i>Avsked.</i> Ev. Joh. 12: 1-16. Högm. Luk. 22: 14-22. Aft. Hebr. 8: 8-12.	♂ n. 8.41 e	4.35 6.35	5.27 e	3.47 f
6 M	VILHELM	○ 11.46 e	4.31 6.39	6.56 e	3.42 f	
7 T	Ingemund	☾ (fjärmast)	4.27 6.42	8.30 e	3.38 f	
8 O	Hemming		4 u. 2.17 f	4.24 6.45	10. 8e	3.33 f
9 T	Otto			4.20 6.48	11.54 e	3.27 f
10 F	★ Långfredagen	<i>Jesu korsfästelse.</i> Ev. Luk. 23: 32-43. Högm. 5:e akten. Aft. 6:e akten.		4.16 6.52	—	3.19 f
11 L	Ulf			4.12 6.55	1.58 f	2.57 f
12 S	★ Påskdagen	<i>Kristi uppståndelse.</i> Ev. Mark. 16: 1-8. Högm. Matt. 28: 1-8. Aft. Ef. 1: 16-23.		‡ u. 4.21 f	4. 9 6.58	—
13 M	★ Annand. Påsk	<i>Uppståndelsens vittnen.</i> Ev. Luk. 24: 13-35. Högm. Matt. 28: 9-15. Aft. 1 Petr. 1: 18-23.		4. 5 7. 1	3.44 f	4.52 f
14 T	Artur		○ 10.21 e	4. 1 7. 5	3.25 f	7. 3f
15 O	Tiburtius			3.57 7. 8	3.17 f	9. 0f
16 T	Olivia		♀ u. 4.5 f	3.53 7.11	3.12 f	10.53 f
17 F	Patrik			3.50 7.15	3. 7f	0.44 e
18 L	Elias			3.46 7.18	3. 2f	2.36 e
19 S	★ 1 e. Påsk	<i>Herren lever.</i> Ev. Joh. 20: 19-31. Högm. Joh. 21: 15-23. Aft. App. 13: 32-41.		♂ n. 9.6 e	3.42 7.21	2.58 f 4.29 e
20 M	Olavus Petri		☾ närmast	3.38 7.25	2.54 f	6.27 e
21 T	Amalia		● 1.32 e	3.34 7.28	2.51 f	8.31 e
22 O	Anselm			3.31 7.32	2.48 f	10.39 e
23 T	Albertina			4 u. 1.16 f	3.27 7.35	2.47 f —
24 F	Georg			3.23 7.39	2.52 f	0.43 f
25 L	Vega			3.19 7.42	3.40 f	2. 3f
26 S	★ 2 e. Påsk	<i>Herde och får.</i> Ev. Joh. 10: 11-16. Högm. Joh. 10: 1-10. Aft. Ps. 23: 1-6.		3.15 7.45	5.29 f	2.15 f
27 M	Teresia		‡ u. 3.22 f	3.12 7.49	7.21 f	2.16 f
28 T	Engelbrekt		○ 0.16 e	3. 8 7.52	9. 5f	2.14 f
29 O	Ture			3. 4 7.56	10.43 f	2.10 f
30 T	Tyko			3. 0 7.59	0.15 e	2. 7f
31 T	Mariana					

			Upp	Ned	Upp	Ned
1F	Valborg		2.57	8.3		
2L	Filip		2.53	8.6		
3S	★ 3 e. Påsk. 2 Bönd.	Reformationsdagen. Ev. Matt. 11:25-30. Predikotexter enl. årets böndagsplakat.				
	Göta	☾ fjärmast	2.49	8.10		
4M	Monika		2.45	8.13		
5T	Gotthard		2.42	8.17		
6O	Sigmund	○ 4.1 e	2.38	8.21		
7T	Gustava		2.34	8.24		
8F	Åke		2.30	8.28		
9L	Jonatan		2.27	8.32		
10S	★ 4 e. Påsk Nyttan av Jesu bortgång.	Ev. Joh. 16: 5-15. Högm.				
	Esbjörn	Joh. 15:10-17. Aft. 1 Joh. 3: 18-24.	2.23	8.35		
11M	MARTA		2.19	8.39		
12T	CHARLOTTA		2.16	8.43		
13O	Linnea		2.12	8.46		
14T	Halvard	● 7.12 f	2.8	8.50		
15F	SOFIA		2.4	8.54		
16L	Hilma		2.1	8.58		
17S	★ Bönsöndagen	Bönen. Ev. Joh. 16:23-33. Högm. Luk. 11:1-13.				
	Rebecka	Aft. 4 Mos. 6:22-27.	1.57	9.1		
18M	Erik		1.53	9.5		
19T	Alrik	☾ närmast	1.50	9.9		
20O	KAROLINA	● 9.34 e	1.46	9.13		
21T	★ Kristi himmelsf. d.	Från förnedring till upphöjelse. Ev. Mark. 16: 14-20. Högm. Luk. 24:49-53. Aft. Rom 8:24-39.				
	Konstantin		1.42	9.17		
22F	Henning		1.39	9.20		
23L	DESIDERIA		1.35	9.24		
24S	★ 6 e. Påsk	Förbändandet av Anden. Ev. Joh. 15:26-16:4. Högm. Joh. 15:18-25. Aft. Rom. 8:26-28.				
	Ragnvald		1.31	9.28		
25M	Urban		1.28	9.32		
26T	Vilhelmina		1.24	9.35		
27O	Blenda		1.21	9.39		
28T	INGEBORG	● 3.46 f	1.17	9.43		
29F	Baltsar		1.14	9.47		
30L	Fritjof		1.10	9.50		
31S	★ Pingstdagen	Andens utgjutande. Ev. Joh. 14:23-31. Högm. Joh. 14:15-21. Aft. Apg. 2:37-47.				
	Isabella	☾ fjärmast	1.7	9.54		

			Upp	Ned	Upp	Ned
1M	★ Annand. Pingst	Andens väg genom världen. Ev. Joh. 3:16-21. Högm. Joh. 12:44-50. Aft. Apg. 11:19-26.				
	Nikodemus		1.3	9.58		
2T	Rutger		1.0	10.2		
3O	Ingemar		0.57	10.5		
4T	Holmfrid		0.53	10.9		
5F	Bo	○ 6.22 f	0.50	10.13		
6L	GUSTAV		0.46	10.16		
7S	★ Hel. Trefaldighets d.	Andens nya liv. Ev. Joh. 3:1-15. Högm. Matt. 28:18-20. Aft. Kol. 1:12-23.				
	Robert		0.43	10.20		
8M	Salomon		0.40	10.23		
9T	Börje		0.37	10.26		
10O	Svante		0.35	10.29		
11T	BERTIL		0.32	10.32		
12F	Eskil	● 1.5 e	0.29	10.35		
13L	Aina		0.26	10.38		
14S	★ 1 e. Tref.	Oersättliga värden. Ev. Luk. 16:19-31. Högm. Matt. 16:24-27. Aft. 1 Tim. 6:6-19.				
	Håkan		0.24	10.41		
15M	Justina	☾ närmast	0.22	10.43		
16T	Axel		0.21	10.45		
17O	Torborg		0.19	10.47		
18T	Björn		0.17	10.48		
19F	Germund	☾ förmörk.	0.16	10.49		
20L	Flora	● 6.14 f	0.16	10.50		
21S	★ 2 e. Tref.	Kallelsen till Guds rike. Ev. Luk. 14:16-24. Högm. Luk. 9:51-62. Aft. Hos. 11:1-7.				
	Alf	Sommarsolståndet	0.16	10.50		
22M	Paulina		0.16	10.50		
23T	ADOLF		0.16	10.50		
24O	★ D. hel. Johs döps dag	Jord och himmel. Ev. Luk. 1:57-80. Högm. Mark. 6:14-29. Aft. Ps. 103:8-18.				
	1. Midsommardagen		0.18	10.49		
25T	David		0.19	10.47		
26F	Rakel	● 8.23 e	0.21	10.46		
27L	Selma	☾ fjärmast	0.23	10.44		
28S	★ 3 e. Tref.	Guds förekommande nåd. Ev. Luk. 15:1-10. Högm. Matt. 9:9-13. Aft. Ef. 2:1-10.				
	Leo		0.25	10.42		
29M	Petrus		0.27	10.40		
30T	Elof		0.30	10.37		

		Upp Ned		Upp Ned	
1 O	Aron	0.33	10.35	utsatta.	
2 T	Rosa	0.36	10.32		
3 F	Aurora	○ fjärmast	0.38 10.29		
4 L	Ulrika	○ 6.34 e	0.42 10.27		
Människors dom och Guds dom. Ev. Luk. 6:36—42. Högm. Luk. 13:1—5. Aft. Rom. 14:1—18.					
5 S	★ 4 e. Tref. Melker	0.45	10.23	icke	
6 M	Esaias	0.48	10.20		
7 T	Klas	0.52	10.17		
8 O	Kjell	0.56	10.14		
9 T	Götilda	0.59	10.10		
10 F	Anund	(C närmast	1. 3 10. 7		
11 L	Eleonora	● 5.28 e	1. 7 10. 4		
Missionsdagen. Ev. Matt. 28:18—20. Predikotexter enl. Årets bönadagsplakat.					
12 S	★ 5 e. Tref. 3 Bönd. Herman	1.10	10. 0	nätterna	
13 M	Joel	1.14	9.57		
14 T	Folke	1.18	9.53		
15 O	Ragnhild	1.21	9.50		
16 T	Reinhold	1.25	9.46		
17 F	Alexis	1.29	9.43		
18 L	FREDRIK	● 4.19 e	1.32 9.39		
Guds lag. Ev. Matt. 5:20—26. Högm. Matt. 5:38—42. Aft. Jak. 2:8—17.					
19 S	★ 6 e. Tref. Sara	1.36	9.36	ljusa	
20 M	MARGARETA	1.40	9.32		
21 T	Johanna	1.44	9.29		
22 O	Magdalena	1.47	9.25		
23 T	Emma	Rötm. börj.	1.51 9.21		
24 F	Kristina	1.55	9.18		
25 L	Jakob	(C fjärmast	1.59 9.14		
På förklarings berg. Ev. Matt. 17:1—8. Högm. Matt. 17:9—13. Aft. Uppb. 1:9—13.					
26 S	★ Kristi förklarings dag Jesper	○ 1.36 e	2. 2 9.10	de	
27 M	Marta	2. 6	9. 6		
28 T	Botvid	2.10	9. 3		
29 O	Olof	2.13	8.59		
30 T	Algot	2.17	8.55		
31 F	Elin	2.21	8.52		

		Upp		Ned	
		Upp		Ned	
1 L	Per	♀ n. 9.8 e	2.24	8.48	8. 4e —
Villfarelse. Ev. Matt. 7:15—21. Högm. Matt. 7:22—29. Aff. 1 Joh. 4:1—6.					
2 S	★ 8 e. Tref. Karin	○ 4.47 f	2.28	8.44	8. 0e 1. 6f
3 M	Tage	○ 4.47 f	2.32	8.40	7.56e 3. 2f
4 T	Arne	○ 4.47 f	2.35	8.37	7.52e 4.54f
5 O	Ulrik	♂ u. 0.12 f	2.39	8.33	7.48e 6.44f
6 T	Sixten	C närmast	2.42	8.29	7.45e 8.33f
7 F	Arnold	2.46	8.25	7.41e	10.23f
8 L	Sylvia	2 n. 9.14 e	2.50	8.22	7.39e 0.15e
Förvaltning under ansvar. Ev. Luk. 16:1—9. Högm. Luk. 16:10—15. Aff. 2 Tess. 3:10—13.					
9 S	★ 9 e. Tref. Roland	○ 9.59 e	2.53	8.18	7.38e 2.12e
10 M	Lars	2.57	8.14	7.41e	4. 9e
11 T	Susanna	3. 0	8.11	7.57e	5.55e
12 O	Klara	‡ u. 8.22 e	3. 3	8. 7	9. 6e 6.48e
13 T	Hillevi	3. 7	8. 3	10.52e	6.59e
14 F	Ebbe	3.10	7.59	—	7. 0e
15 L	Stella	3.14	7.56	0.41f	6.58e
Förspilda tillfällen. Ev. Luk. 19:41—47. Högm. Matt. 11:20—24. Aff. Hebr. 3:12—19.					
16 S	★ 10 e. Tref. Brynolf	♀ n. 8.9 e	3.17	7.52	2.26f 6.56e
17 M	Verner	● 4.21 f	3.20	7.48	4. 4f 6.53e
18 T	Helena	3.24	7.44	5.38f	6.50e
19 O	Magnus	3.27	7.40	7. 9f	6.46e
20 T	Bernhard	♂ u. 0.34 f	3.31	7.37	8.38f 6.43e
21 F	Josefina	3.34	7.33	10. 8f	6.39e
22 L	Henrietta	(C fjärmast	3.37	7.29	11.40f 6.36e
Sann och falsk rättsfärdighet. Ev. Luk. 18:9—14. Högm. Matt. 23:1—12. Aff. 1 Joh. 1:8—2:2.					
23 S	★ 11 e. Tref. Signe	Rötm. slut	3.40	7.25	1.17e 6.32e
24 M	Bartolomeus	2 n. 8.10 e	3.44	7.21	2.59e 6.28e
25 T	LOVISA	● 6.49 f	3.47	7.18	4.47e 6.22e
26 O	Östen	3.50	7.14	—	—
27 T	Rolf	‡ u. 7.23 e	3.53	7.10	6.21e 8.28e
28 F	Augustin	3.57	7. 6	6.16e	10.24e
29 L	Hans	4. 0	7. 3	6.13e	—
Tungans bruk. Ev. Mark. 7:31—37. Högm. Matt. 5:33—37. Aff. 1 Kor. 2:9—16.					
30 S	★ 12 e. Tref. Albert	4. 3	6.59	6. 9e	0.20f
31 M	Arvid	4. 6	6.55	6. 6e	2.13f

			Upp		Ned	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1T	Samuel	○ 1.37 e	4. 9	6.51	6. 2e	4. 5f
2O	Justus	♀ n. 7.2 e	4.13	6.47	5.59e	5.56f
3T	Alfchild	☾ närmast	4.16	6.44	5.57e	7.48f
4F	Moses		4.19	6.40	5.55e	9.43f
5L	Adela	♂ u. 0.55 f	4.22	6.36	5.54e	11.41f
<i>Barmhärtighet. Ev. Luk. 10: 23—37.</i>						
6S	★ 13 e. Tref.	Högm. Mark. 12: 41—14. Aft. 2 Kor. 9: 6—10.				
	Sakarias		4.25	6.32	5.56e	1.40e
7M	Regina		4.29	6.28	6. 9e	3.31e
8T	Alma	● 4.14 f	4.32	6.25	7. 0e	4.43e
9O	Augusta	2 n. 7.9 e	4.35	6.21	8.36e	5. 5e
10T	Tord		4.38	6.17	10.22e	5.10e
11F	Dagny		4.41	6.13	—	5.10e
12L	TYRA	‡ n. 4.39 f	4.44	6. 9	0. 6f	5. 8e
<i>Tacksamhet. Ev. Luk. 17: 11—19.</i>						
13S	★ 14 e. Tref.	Högm. Matt. 11: 25—30. Aft. 1 Tim. 1: 12—17.				
	Ambjörn		4.47	6. 6	1.44f	5. 6e
14M	Ida		4.50	6. 2	3.18f	5. 4e
15T	Sigrid	● 6.41 e	4.53	5.58	4.48f	5. 1e
16O	Eufemia	♀ n. 6.6 e	4.56	5.54	6.17f	4.58e
17T	Hildegard		4.59	5.50	7.46f	4.55e
18F	Alvar		5. 3	5.47	9.17f	4.52e
19L	FREDRIKA	☾ fjärmast	5. 6	5.43	10.51f	4.49e
<i>Det dagliga brödet. Ev. Matt. 6: 24—34.</i>						
20S	★ 15 e. Tref.	Högm. Matt. 6: 19—23. Aft. 1 Kor. 7: 23—31.				
	Agda	♂ u. 1.10 f	5. 9	5.39	0.29e	4.47e
21M	Matteus		5.12	5.35	2. 9e	4.46e
22T	Maurits	2 n. 6.20 e	5.15	5.32	3.44e	4.55e
23O	Tekla	Höstdagjämningen	5.18	5.28	4.22e	6. 5e
24T	Gerhard	● 11.12 e	5.21	5.24	4.24e	7.51e
25F	Signild		5.24	5.20	4.22e	9.41e
26L	Enar		5.27	5.16	4.20e	11.31e
<i>Dödens skugga. Ev. Luk. 7: 11—17.</i>						
27S	★ 16 e. Tref.	Högm. Joh. 5: 19—21. Aft. Fil. 1: 20—26.				
	DAGMAR	‡ n. 3.32 f	5.31	5.13	4.17e	—
28M	Lennart		5.34	5. 9	4.15e	1.21f
29T	Mikael		5.37	5. 5	4.12e	3.11f
30O	Helge	○ 10.1 e	5.40	5. 1	4.10e	5. 2f

			Upp		Ned	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1T	Ragnar	☾ närmast	5.43	4.58	4. 9e	6.57f
2F	LUDVIG	♀ n. 5.1 e	5.46	4.54	4. 8e	8.56f
3L	Evald		5.49	4.50	4.11e	10.58f
<i>Storhet och ringhet. Ev. Matt. 13: 1—10.</i>						
4S	★ 17 e. Tref.	Högm. Matt. 21: 14—17. Aft. 1 Mos. 28: 10—17.				
	D. hel. Mikael's dag					
	Frans		5.52	4.46	4.21e	0.56e
5M	Bror	♂ u. 1.22 f	5.55	4.43	4.57e	2.27e
6T	Jenny		5.59	4.39	6.22e	3. 6e
7O	Birgitta	● 1.28 e	6. 2	4.35	8. 7e	3.17e
8T	Nils	2 n. 5.21 e	6. 5	4.31	9.51e	3.20e
9F	INGRID		6. 8	4.28	11.30e	3.19e
10L	Helmer		6.11	4.24	—	3.18e
<i>Tacksägelsedagen. Ev. Rom. 11: 33—36.</i>						
11S	★ 18 e. Tref. 4 Bönd.	Predikotexter enl. årets böndagsplakat.				
	Erling		6.15	4.20	1. 3f	3.16e
12M	Valfrid	‡ n. 2.26 f	6.18	4.16	2.33f	3.13e
13T	Teofil		6.21	4.13	4. 1f	3.12e
14O	Manfred		6.24	4. 9	5.29f	3. 8e
15T	Hedvig	● 11.20 f	6.28	4. 5	6.59f	3. 6e
16F	Fingal	☾ fjärmast	6.31	4. 2	8.31f	3. 4e
17L	Antoinetta	♀ n. 4.0 e	6.34	3.58	10. 6f	3. 3e
<i>Trons trångmål. Ev. Matt. 9: 1—8.</i>						
18S	★ 19 e. Tref.	Högm. Joh. 7: 40—52. Aft. Rom. 7: 14—25.				
	Lukas		6.38	3.54	11.43f	3. 3e
19M	Tore		6.41	3.51	1.16e	3.18e
20T	SIBYLLA	♂ u. 1.31 f	6.44	3.47	2.15e	3.59e
21O	Birger		6.48	3.43	2.29e	5.31e
22T	Seved		6.51	3.40	2.31e	7.15e
23F	Sören	● 1.54 e	6.54	3.36	2.39e	9. 0e
24L	Evert	2 n. 4.24 e	6.58	3.32	2.28e	10.45e
<i>Andlig församlighet. Ev. Matt. 22: 1—14.</i>						
25S	★ 20 e. Tref.	Högm. Matt. 21: 33—46. Aft. 1 Petr. 2: 4—9.				
	Inga		7. 1	3.29	2.26e	—
26M	Amanda		7. 5	3.25	2.24e	0.30f
27T	Sabina	‡ n. 1.22 f	7. 8	3.21	2.22e	2.17f
28O	Simon		7.12	3.18	2.21e	4. 7f
29T	Viola		7.15	3.14	2.20e	6. 3f
30F	Elsa	○ 6.58 f	7.19	3.10	2.22e	8. 4f
31L	Edit	☾ närmast	7.22	3. 7	2.29e	10. 7f

			Upp	Ned	Upp	Ned
1 S	★ 21 e. Tref. <i>Helgonen.</i> Ev. Matt. 5:1—12. Alla helgons dag Högm. Luk. 6:20—26. Aft. Uppb. 14:1—3.					
2 M	Allhelgonadagen	♀ n. 2.56 e	7.26	3. 8	2.52 e	11.56 f
3 T	Tobias		7.29	3. 0	3.59 e	1. 0e
4 O	Hubert		7.33	2.56	5.41 e	1.22 e
5 T	Sverker		7.37	2.53	7.29 e	1.28 e
6 F	EUGEN	♂ u. 1.39 f	7.40	2.49	9.11 e	1.29 e
7 L	GUSTAV ADOLF	● 2.28 f	7.44	2.45	10.47 e	1.28 e
	Ingegerd		7.47	2.42	—	1.27 e
8 S	★ 22 e. Tref. <i>Inbördes förlåtelse.</i> Ev. Matt. 18:23—35. Högm. Mark. 4:21—25. Aft. 1 Tess. 5:14—23.					
9 M	Vendela	2 n. 3.33 e	7.51	2.38	0.19 f	1.25 e
10 T	Teodor		7.55	2.35	1.47 f	1.23 e
11 O	Martin Luther		7.58	2.31	3.14 f	1.21 e
12 T	Mårten	‡ n. 0.20 f	8. 2	2.28	4.42 f	1.18 e
13 F	Konrad	☾ fjärmast	8. 6	2.25	6.13 f	1.17 e
14 L	KRISTIAN		8. 9	2.21	7.47 f	1.16 e
	Emil	● 5.42 f	8.13	2.18	9.23 f	1.17 e
15 S	★ 23 e. Tref. <i>Medborgarsinne.</i> Ev. Matt. 22:15—22. Högm. Matt. 17:24—27. Aft. Rom. 13:1—7.					
16 M	Leopold	♀ ständ. und. horisonten	8.17	2.14	10.58 f	1.24 e
17 T	EDMUND		8.21	2.11	0.10 e	1.56 e
18 O	NAPOLEON		8.24	2. 8	0.34 e	3.18 e
19 T	Magnhild		8.28	2. 4	0.40 e	4.57 e
20 F	Elisabet		8.32	2. 1	0.40 e	6.40 e
21 L	Pontus	♂ u. 1.44 f	8.36	1.58	0.39 e	8.22 e
	Helga		8.39	1.55	0.37 e	10. 3e
22 S	★ Domssöndagen <i>Den yttersta domen.</i> Ev. Matt. 25:31—46. Högm. Matt. 13:47—50. Aft. Uppb. 20:11—27.					
23 M	Cecilia	● 2.19 f	8.43	1.51	0.35 e	11.45 e
24 T	Klemens	2 n. 2.45 e	8.47	1.48	0.34 e	—
25 O	Gudrun		8.50	1.45	0.32 e	1.29 f
26 T	Katarina		8.54	1.42	0.31 e	3.17 f
27 F	Torkel	‡ n. 1.18 e	8.58	1.39	0.32 e	5.12 f
28 L	ASTRID	☾ närmast	9. 1	1.36	0.35 e	7.12 f
	Malte	○ 5.12 e	9. 5	1.32	0.48 e	9.10 f
29 S	★ 1 i Advent <i>Herrns ankomst till sin församling.</i> Ev. Matt. 21:1—9. Ep. Rom. 13:11—14.					
30 M	Sune		9. 8	1.29	1.30 e	10.42 f
	Anders		9.12	1.28	3. 1e	11.23 f

			Upp	Ned	Upp	Ned
1 T	OSKAR	♀ n. 3.5 e	9.15	1.25	4.51 e	11.36 f
2 O	Beata		9.19	1.23	6.40 e	11.39 f
3 T	Lydia		9.22	1.20	8.22 e	11.40 f
4 F	Barbro	♂ u. 1.48 f	9.25	1.18	9.57 e	11.39 f
5 L	Sven	● 7.20 e	9.29	1.15	11.28 e	11.37 f
6 S	★ 2 i Advent <i>Väntan på Herrens dag.</i> Ev. Luk. 21:25—36. Ep. Rom. 15:4—13.					
	NIKOLAUS		9.32	1.13	—	11.35 f
7 M	Agaton		9.35	1.11	0.56 f	11.33 f
8 T	Virginia	2 n. 1.59 e	9.38	1. 9	2.25 f	11.31 f
9 O	Anna	☾ fjärmast	9.41	1. 7	3.54 f	11.29 f
10 T	Malin		9.43	1. 5	5.27 f	11.27 f
11 F	Daniel		9.46	1. 3	7. 2f	11.28 f
12 L	Alexander	‡ n. 10.18 e	9.48	1. 2	8.39 f	11.32 f
13 S	★ 3 i Advent <i>Herrns förelöpare.</i> Ev. Matt. 11:2—10. Ep. 1 Kor. 4:1—5.					
	Lucia		9.50	1. 1	10. 3f	11.52 f
14 M	Sten	● 0.25 f	9.53	0.59	10.42 f	1. 0e
15 T	Gottfrid		9.54	0.58	10.51 f	2.38 e
16 O	Assar	♀ n. 4.50 e	9.56	0.58	10.52 f	4.22 e
17 T	Inge		9.58	0.57	10.51 f	6. 4e
18 F	Abraham		9.59	0.57	10.50 f	7.45 e
19 L	Isak		10. 0	0.57	10.48 f	9.25 e
20 S	★ 4 i Advent <i>Herren är nära.</i> Ev. Joh. 1:19—23. Ep. Fil. 4:4—7.					
	Israel	♂ u. 1.50 f	10. 1	0.57	10.46 f	11. 5e
21 M	Tomas	● 0.30 e	10. 2	0.57	10.44 f	—
22 T	Natanael	<i>Vintersolståndet</i>	10. 3	0.57	10.43 f	0.48 f
23 O	Adam	2 n. 1.17 e	10. 3	0.58	10.43 f	2.36 f
24 T	Eva		10. 3	0.59	10.45 f	4.30 f
25 F	★ Juldagen <i>Jesu födelse.</i> Ev. Luk. 2:1—20. Ep. Jes. 9:2—7.					
	Martyrerna.	☾ närmast	10. 3	1. 0	10.52 f	6.26 f
26 L	★ D. hel. Stefanus' dag 1. Annand. Jul					
	Stefan		10. 2	1. 2	11.14 f	8.13 f
27 S	★ Sönd. e. Jul <i>Jesu barndoms ringa villkor.</i> Ev. Luk. 2:33—40. Ep. Gal. 4:1—7.					
	Johannes	‡ n. 9.25 e	10. 2	1. 3	0.20 e	9.20 f
28 M	Menlösa barns dag	○ 5.0 f	10. 2	1. 5	2. 4e	9.43 f
29 T	Abel		10. 1	1. 7	3.56 e	9.50 f
30 O	Set		9.59	1. 9	5.44 e	9.52 f
31 T	Sylvester		9.58	1.11	7.25 e	9.51 f

Solens upp- och nedgång i Härnösand 1936.

	Upp Ned		Upp Ned		Upp Ned		Upp Ned
Jan. 1	9.24 2.19	April 1	5.12 6.34	Juli 1	1.59 9.44	Okt. 1	5.57 5.17
3	9.22 2.23		3 5. 6 6.39	3	2. 2 9.42	3	6. 2 5.11
5	9.20 2.27		5 4.59 6.45	5	2 5 9.39	5	6. 8 5. 4
7	9.18 2.31		7 4.52 6.50	7	2. 9 9.36	7	6.13 4.58
9	9.15 2.35		9 4.46 6.56	9	2.12 9.32	9	6.19 4.51
11	9.12 2.40		11 4.39 7. 1	11	2.17 9.29	11	6.24 4.44
13	9. 9 2.45		13 4.33 7. 7	13	2.21 9.25	13	6.30 4.38
15	9. 5 2.51		15 4.26 7.12	15	2.26 9.21	15	6.35 4.31
17	9. 1 2.56		17 4.20 7.18	17	2.31 9.16	17	6.41 4.25
19	8.57 3. 2		19 4.13 7.24	19	2.36 9.11	19	6.47 4.19
21	8.52 3. 7		21 4. 7 7.30	21	2.41 9. 6	21	6.53 4.12
23	8.48 3.13		23 4. 0 7.35	23	2.46 9. 1	23	6.58 4. 6
25	8.43 3.19		25 3.54 7.41	25	2.51 8.56	25	7. 4 3.59
27	8.38 3.25		27 3.47 7.47	27	2.57 8.50	27	7.10 3.53
29	8.32 3.31		29 3.40 7.53	29	3. 2 8.45	29	7.16 3.47
31	8.27 3.37			31	3. 8 8.39	31	7.22 3.41
Febr. 1	8.24 3.40	Maj 1	3.34 7.58	Aug. 1	3.11 8.36	Nov. 1	7.25 3.38
3	8.19 3.46		3 3.28 8. 4	3	3.16 8.30	3	7.31 3.32
5	8.13 3.52		5 3.22 8.10	5	3.22 8.24	5	7.37 3.26
7	8. 7 3.59		7 3.16 8.15	7	3.27 8.18	7	7.43 3.20
9	8. 1 4. 5		9 3.10 8.21	9	3.33 8.12	9	7.49 3.15
11	7.55 4.11		11 3. 4 8.27	11	3.39 8. 6	11	7.55 3. 9
13	7.49 4.17		13 2.58 8.33	13	3.44 8. 0	13	8. 1 3. 3
15	7.43 4.23		15 2.53 8.38	15	3.50 7.53	15	8. 7 2.58
17	7.37 4.29		17 2.47 8.44	17	3.55 7.47	17	8.13 2.53
19	7.31 4.35		19 2.42 8.49	19	4. 1 7.41	19	8.17 2.48
21	7.25 4.41		21 2.37 8.55	21	4. 7 7.34	21	8.24 2.43
23	7.18 4.47		23 2.32 9. 0	23	4.12 7.28	23	8.30 2.39
25	7.12 4.53		25 2.27 9. 5	25	4.18 7.21	25	8.35 2.34
27	7. 5 4.59		27 2.22 9.10	27	4.23 7.15	27	8.41 2.30
29	6.59 5. 4		29 2.17 9.15	29	4.29 7. 8	29	8.46 2.26
			31 2.13 9.20	31	4.34 7. 1		
Mars 1	6.55 5. 7	Juni 1	2.12 9.22	Sept. 1	4.37 6.58	Dec. 1	8.51 2.23
3	6.49 5.13		3 2. 8 9.26	3	4.42 6.51	3	8.56 2.19
5	6.42 5.19		5 2. 4 9.30	5	4.48 6.44	5	9. 1 2.16
7	6.36 5.24		7 2. 1 9.34	7	4.53 6.38	7	9. 5 2.14
9	6.29 5.30		9 1.59 9.37	9	4.58 6.31	9	9. 9 2.12
11	6.22 5.36		11 1.56 9.40	11	5. 3 6.24	11	9.12 2.10
13	6.16 5.41		13 1.54 9.43	13	5. 9 6.18	13	9.16 2. 9
15	6. 9 5.47		15 1.52 9.45	15	5.14 6.11	15	9.19 2. 8
17	6. 2 5.52		17 1.51 9.47	17	5.19 6. 4	17	9.21 2. 7
19	5.56 5.58		19 1.51 9.48	19	5.25 5.58	19	9.23 2. 7
21	5.49 6. 3		21 1.51 9.49	21	5.30 5.51	21	9.24 2. 8
23	5.42 6. 9		23 1.51 9.49	23	5.36 5.44	23	9.25 2. 9
25	5.35 6.14		25 1.53 9.48	25	5.41 5.37	25	9.26 2.11
27	5.29 6.20		27 1.54 9.47	27	5.46 5.31	27	9.26 2.13
29	5.22 6.25		29 1.56 9.46	29	5.51 5.24	29	9.26 2.16
31	5.16 6.31					31	9.24 2.19

Beräkning av solens upp- och nedgång.

Tiderna för solens upp- och nedgång för någon särskild ort kunna på följande sätt tillräckligt noga beräknas, så snart man känner ortens polhöjd och dess tidsskillnad, från Härnösand räknad. Dessa angivas i Tab. I för ett antal orter inom riket och kunna för andra orter uttagas på en karta, varvid 1° i longitud räknas lika med 4^m i tidsskillnad. Då man har polhöjden bekant, uttages därmed ur Tab. II det antal minuter, som skall adderas till eller subtraheras ifrån tiden för solens uppgång i Härnösand (för nedgång utbytas härvid + och —). Härefter tillägges eller frändrages ortens tidsskillnad, allteftersom orten är belägen västligt eller östligt om Härnösand.

Exempel: Vad är tiden för solens uppgång i Umeå den 1 juni 1936? Enl. Tab. I är Umeå polhöjd 63° s. Räkningen ställer sig nu sålunda:

⊙ uppgår i Härnösand 2^h 12^m
 Ändring för 63° enl. Tab. II — 5^m
 » » 64° » — 20^m

Således ändring för 63° s — 17^m
 Tidsskillnad enl. Tab. I — 9^m

⊙ uppgår i Umeå 1^h 46^m

Tab. I. Polhöjd samt
tidsskillnad från
Härnösand.

O r t	Pol- höjd	Tids- skilln.
Falun . . .	60° + 9	
Gävle . . .	60° + 3	
Söderhamn .	61° + 4	
Hudiksvall .	61° + 3	
Sundsvall .	62° + 3	
Härnösand .	62° 0	
Sollefteå . .	63° + 3	
Östersund .	63° + 13	
Örnsköldsvik	63° — 3	
Umeå . . .	63° — 9	
Skellefteå .	64° — 12	
Piteå . . .	65° — 14	
Luleå . . .	65° — 17	
Haparanda .	65° — 25	

Tab. II. Ändring i solens uppgång
för olika polhöjd.
(För nedgång motsatta tecken.)

Polhöjd	60°	61°	62°	63°	64°	65°	66°
Jan. 1	—20	—19	—8	+5	+20	+38	+61
15	—24	—16	—6	+4	+16	+30	+45
Febr. 1	—17	—11	—4	+3	+10	+19	+29
15	—11	—7	—3	+2	+7	+12	+19
Mars 1	—6	—4	—2	+1	+3	+6	+9
15	—1	—0	—0	+1	+1	+2	+2
April 1	+4	+3	+1	—1	—2	—4	—6
15	+9	+6	+2	—1	—5	—10	—14
Maj 1	+15	+10	+4	—2	—9	—17	—25
15	+21	+14	+6	—3	—13	—24	—38
Juni 1	+30	+20	+8	—5	—20	—40	—63
15	+35	+24	+10	—5	—24	—51	—102
Juli 1	+34	+23	+9	—6	—24	—49	—89
15	+28	+18	+7	—5	—19	—35	—56
Aug. 1	+20	+13	+5	—3	—12	—22	—34
15	+14	+9	+4	—2	—8	—15	—22
Sept. 1	+7	+5	+2	—1	—5	—8	—12
15	+3	+2	+1	—1	—2	—3	—4
Okt. 1	—2	—1	—0	+1	+1	+2	+3
15	—6	—4	—2	+1	+4	+7	+11
Nov. 1	—13	—8	—3	+2	+8	+14	+21
15	—18	—12	—5	+3	+11	+21	+32
Dec. 1	—25	—17	—7	+4	+17	+32	+49
15	—30	—20	—8	+6	+21	+40	+64

Förmörkelser.

År 1936 inträffa fyra förmörkelser, två i solen och två i månen, av vilka en solförmörkelse och en månförmörkelse bli synliga i Luleå. Solförmörkelsen, som är total men i Luleå synlig såsom partiell, inträffar den 19 juni, börjar kl. 4.41 f. m., slutar kl. 6.22 f. m. samt omfattar 0.52 av soldiametern. Månförmörkelsen, som är total, inträffar den 3 januari, börjar kl. 5.28 e. m. och slutar kl. 8.51 e. m.

Översikt över planetsystemet.

	Medelavstånd från solen	Omloppstid	Diameter	Massa	Täthet
Merkurius	0'39	0'24	0'38	0'04	0'8
Venus	0'72	0'62	0'96	0'81	0'93
Jorden	1'00	1'00	1'00	1'00	1'00
Mars	1'52	1'88	0'53	0'11	0'71
Jupiter	5'20	11'86	11'2	316'9	0'24
Saturnus	9'54	29'46	9'5	94'8	0'13
Uranus	19'19	84'02	4'0	14'5	0'24
Neptunus	30'07	164'79	3'9	17'2	0'29

Medelavstånden äro uttryckta i jordens medelavstånd från solen. Omloppstiderna äro uttryckta i år och decimaldelar av år. Diametern är angiven i jordens ekvatorsdiameter, massan i jordens massa och tätheten i jordens täthet såsom enhet. — Mellan Mars och Jupiter kretsar ett antal smärre planeter, s. k. asteroider, av vilka för närvarande omkring 1300 äro kända. — Utanför Neptunus' bana har upptäckts en planet, som fått namnet *Pluto*; dess medelavstånd från solen är omkring 40 gånger jordens medelavstånd från solen och dess omloppstid 249 år. — *Solens* diameter är 109'05 gånger jordens, dess massa 332000 gånger jordens, dess täthet 0'26 av jordens, tyngden vid dess yta 28 gånger så stor som tyngden vid jordytan. — *Jordens* medelavstånd från solen utgör 15 miljoner mil, dess omloppstid eller årets längd är 365'2422 dygn. Jordens ekvatorsdiameter är 1276 mil och avståndet från jordekvatorn till polen i det närmaste 10 miljoner meter. — *Månens* medelavstånd från jorden är 60'27 jordradier, dess diameter 0'27 och dess massa $\frac{1}{80}$ av jordens, dess täthet 0'60 av jordens täthet. Månens sanna omloppstid är 27'3217 dygn, dess omloppstid i anseende till solen eller den synodiska månaden 29'5306 dygn.

Av de övriga planeterna har Mars 2 månar, Jupiter 9, Saturnus 10, Uranus 4 och Neptunus 1. Planeten Saturnus omges dessutom av en ring, som består av en mängd smärre partiklar, vilka kretsas kring planeten.

Stormvarningssignaler.

	Från NW	SW	NO	SO	Utan angiven riktn.
Kuling	☼	☼	☼	☼	☼
	Kon	Tratt	Två koner	Två trattar	Tratt över kon
Storm	☼	☼	☼	☼	☼
	Klot	Klot	Kon	Tratt	Kon
	Över kon	Över tratt	Över klot	Över klot	Över tratt

Lä

Statistiska uppgifter om Sverige.

1) Rikets indelningar (vid 1935 års början; kyrkliga indelningen den 1 maj 1935).

Län (jämte Stockholms överståthållarskap) 25; städer 114; köpingar 45; landskommuner (frånsett köpingar) 2,369; municipalsamhällen 218; fögderier 119; landsfiskalsdistrikt 489.

Hovrätter 3; domsagor 117; tingslag 185.

Stift 12; kontrakt 187; pastorat 1,378; stadsförsamlingar 159; landsförsamlingar 2,389; gemensamma stads- och landsförsamlingar 16.

2) Riksdagsmännens antal.

I Första kammaren 150.

I Andra kammaren 230.

3) Folkmängd (vid 1935 års början).

I hela riket 6,233,090; därav å landsbygden 4,125,296 och i städerna 2,107,794.

I Stockholm 526,027; Göteborg 255,386; Malmö 138,764; Norrköping 62,571; Hälsingborg 58,382; Borås 42,019; Gävle 39,280; Örebro 38,571; Eskilstuna 34,282; Jönköping 32,840; Uppsala 32,364; Linköping 32,170; Västerås 31,794; Karlskrona 23,287; Karlstad 26,099; Lund 25,803; Halmstad 25,351; Kalmar 20,588.

Länens folkmängd och areal (land och vatten):

L ä n	Areal i km ²	Folk- mängd	L ä n	Areal i km ²	Folk- mängd
Stockholms stad	143	526,027	Skaraborgs län .	8,467	241,560
Stockholms län .	7,734	271,346	Värmlands län .	19,235	273,256
Uppsala län . .	5,332	138,682	Örebro län . . .	9,223	218,695
Södermanlands l.	6,811	188,386	Västmanlands län	6,756	161,534
Östergötlands län	11,050	311,691	Kopparbergs län	30,170	240,963
Jönköpings län .	11,522	235,450	Gävleborgs län .	19,707	231,009
Kronobergs län .	9,910	155,174	Västernorrlands län	25,703	282,324
Kalmar län . . .	11,540	232,259	Jämtlands län . .	51,715	136,397
Gotlands län . .	3,160	68,087	Västerbottens län	59,148	212,811
Blekinge län . .	3,039	146,196	Norrbottnens län .	105,520	206,390
Kristianstads län	6,444	218,919	Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren . .	9,070	—
Malmöhus län . .	4,847	517,339			
Hallands län . .	4,922	152,171			
Göteborg o. Bohus l.	5,046	467,845			
Älvsborgs län . .	12,739	319,579			
			Summa	448,953	6,233,090

4) **Folkmängdens förändringar** (i runda tal) år 1934. Vigda par 48,300; levande födda 85,100; döda 69,900; emigranter 2,400; immigranter (inflyttade) 5,700.

5) **Areal**, i kvadratkilometer. Hela riket 448,953; därav land 410,240 och vatten 38,713. Angående länens areal, se tabellen å förestående sida.

6) **Jordens fördelning** (år 1934), i hektar. Trädgård 32,072; åker 3,727,615; äng (slätter- och betesäng) 1,091,128; skogbärande mark 22,42,753; övrig mark 13,930,082. Hela ägovidden (utan vatten) 41,023,650.

7) **Åkerjordens användning** (år 1934), i hektar. Vete 290,446; råg 235,248; korn 99,899; havre 658,992; blandsäd 239,444; baljväxter 24,767; potatis 131,498; andra rotfrukter 125,471; gräs och andra foderväxter 1,666,099; andra växtslag 9,409; träda 246,342.

8) **Skörd** (år 1934), i deciton. Vete 7,722,760; råg 5,251,290; korn 2,157,080; havre 12,313,840; blandsäd 5,524,180; arter 341,780; bönor 18,350; vicker 54,950; potatis 19,424,110; sockerbeter 18,619,290; foderrotfrukter 30,193,620; hö 49,613,230; halm 38,580,290.

9) **Kreaturens antal** (Jordbr.-räkn. 1932). Hästar 611,757; oxar 12,984; tjurar 28,046; kor 1,924,551; ungnöt och kalvar 953,963; får 468,248; getter 49,874; svin 1,495,407.

10) **Vägars längd**, i kilometer. Allmänna vägar å landet (år 1933) 79,566. Järnvägar (år 1934) 16,824; därav statens järnvägar 7,446; enskilda järnvägar 9,378.

11) **Fartyg**, om 20 nettoton och däröver (vid 1934 års slut). Segelfartygs antal 911 om 81,476 bruttoton; antal ångfartyg 1,055 om 1,030,177 bruttoton samt motorfartyg 363 om 537,830 bruttoton.

12) **Riksstat** (budgetåret 1935/1936) i kronor. Inkomster: egentliga statsinkomster 774,564,762 (därav mantalspenningar 1,050,000, skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse 225,550,000, tullar och acciser 399,500,000, automobilskattemedel 88,000,000); inkomster av statens produktiva fonder 142,363,600

(därav nettobehållning av statens affärsverksamhet 108,530,000); av riksbankens vinst 3,000,000; riksgäldskontorets inkomstmedel 7,000,000; lånemedel 120,322,450. Summa 1,055,999,300.

Utgifter: verkliga statsutgifter 867,299,850 (därav anslag under huvudtitlarna 764,343,700, riksdagskostnader m.m. 4,084,800, räntor å statsskulden 98,623,000); utgifter för kapitalökning 188,699,450 (därav för statens affärsverksamhet 60,764,200, avbetalning å statsskulden 46,325,400, statens utlåningsfonder 57,795,000). Summa 1,055,999,300.

Statsskatter (år 1934): Inkomst- och förmögenhetsskatt 134,154,190, extra inkomst- och förmögenhetsskatt 7,598,894, särskild skatt å förmögenhet 11,251,788, ersättningsskatt 76,575, uträknad utjämningskatt 7,252,630, uträknad utskiftningskatt 109,523, skogsavdragsavgifter 900,176.

Statsskuld (maj 1935) 2,526,839,286. Statens bokförda tillgångar (juni 1934) 4,001,853,279; efter avdrag av statsskulden 1,852,290,813.

13) **Kommunernas finanser** i kronor.

Landskommunerna (inkl. köpingar) [år 1931]: Inkomster 252,178,275; därav skatter 123,505,271; statsbidrag 81,380,586. Utgifter 257,174,252; därav för kyrkliga ändamål 23,554,117; folkskola 110,092,169; fattigvård 66,821,485. Tillgångar 530,391,632. Skulder 183,049,940.

Städerna (år 1932): Inkomster 564,068,331; därav skatter 225,723,014; statsbidrag 50,639,188; av tillhörigheter, drift o. d. 276,620,559. Utgifter 597,023,151; därav för kyrkliga ändamål 14,874,797; undervisning 77,333,820; fattigv. 53,840,537; gas- o. elektricitetsverk 75,893,799. Tillgångar 1,997,208,019. Skulder 1,281,228,682.

Landstingen (år 1932): Inkomster 69,621,390; därav landstingsskatt och sjukvårdsavgift 37,337,541. Utgifter 93,624,790; därav för hälso- och sjukvård 56,025,736. Tillgångar 287,796,696. Skulder 100,586,267.

14) **Postsparbanken och sparbanker.**

Postsparbankskontor (vid 1934 års slut) 3,949; delägare 1,808,604; innestående behållning 473,196,467 kronor.

Sparbanker (vid 1933 års slut) 481; kvarstående insättare 3,271,044; deras behållning 3,206,397,964 kronor; sparbankernas fonder 288,557,915 kronor.

Folkbiblioteken och deras uppgift.

Folkbibliotekens uppgift.

Till de drag, som äro alldeles särskilt karakteristiska för vår tid, hör det tryckta ordets allt mer ingripande betydelse som kultur- och bildningsfaktor, som medel för rekreation och förströelse, som organ för nyhetsförmedling och opinionsbildning. Det finns ej en vrå av vårt land, dit ej tidningen och veckomagasinet finna väg och deras upplagor ha ej sällan mångdubblats på få år. Och visserligen hör man ofta klagomål över att boken inte har så lätt att göra sig gällande i konkurrensen med pressen. Men ett faktum är, att bokproduktionens omfattning lika väl som bokupplagornas storlek under senare år likaledes betydligt stegrats. Och lika säket är, att intresset för boken har spritt sig till betydligt vidare kretsar än förut.

Det är naturligt att också bibliotekstanken vuxit sig starkare i en tid som denna. Det bör visserligen kraftigt understrykas att all bildningsverksamhet, som vill ta boken i sin tjänst, strävar efter att uppamma en kärlek till den ägda boken. En verklig bokvän känner ett behov att skaffa sig en egen samling böcker, den må sedan vara större eller mindre allt efter råd och lägenhet. Men lika uppenbart är att det stora flertalet personer av olika skäl ej ha möjlighet att skaffa sig alla böcker de vid något tillfälle önska läsa eller slå i. Det offentliga biblioteket har en synnerligen stor betydelse som komplement till de egna boksamlingarna i hemmen.

De för allmänheten avsedda bibliotek, som omfatta litteratur för studier i skilda ämnen och för bildande läsning i allmänhet samt för rekreation och förströelse, brukas kallas folkbibliotek.

Vårt lands första folkbibliotek — från adertonhundralets tidigaste decennier — voro landsbygdens sockenbibliotek avsedda huvudsakligen för allmogen. Denna tidiga biblioteks-rörelse nådde sin kulmen på 1860-talet. Ungefär samtidigt med att denna började mattas av visade sig ett livligare biblioteks-intresse i städerna, som särskilt riktade sig till dessas arbetarebefolkning. Det var bibliotek, drivna av städerna själva, av särskilda folkbildningsföreningar eller av sammanslutningar inom nykterhets- och arbetarerörelsen.

Under de senast tillämdalupna decennierna har folkbiblioteksverksamheten starkt ökat i omfattning och intensitet. Bl. a. ha stat och kommun i långt högre grad än tidigare ingripit stödjande på biblioteksområdet. Vid genomförandet av den senaste nyordningen (vid 1929 års riksdag) sammanfattades skälen till det starkare samhällseliga stödet åt biblioteken på följande sätt.

Skapandet av möjligheter för den vuxnes fortsatta självbildning efter avslutad skolgång måste betraktas som en ytterst betydelsefull uppgift för det moderna samhället. Den snabba utvecklingen på den andliga odlingens område, individens allt starkare medansvar för samhällsutvecklingen, den skärpta kon-

kurrensen om utkomst i livet, allt samverkar därhän att den enskildes studier nu mindre än någonsin kunna betraktas som avslutade med den unges utträde i livet. Samtidigt gör sig kravet på åtgärder till befrämjande av ett sunt nöjesliv allt kraftigare kännbart. Och i båda dessa avseenden är boken och biblioteket ett av de mest effektiva medlen. Boken har samma betydelse, när det gäller att skapa möjligheter för självstudier som för sund rekreation och personlig utveckling. Tillgången till god litteratur genom väl utrustade bibliotek utgör den grundval, varpå de vuxnas självbildningsarbete över huvud måste byggas.

Det nya uppsving, som blivit följden av bl. a. här nämnda reglering av statsanslagen, har visat sig både i städer och på landsbygd, och vi ha nu en hel rad olika folkbibliotekstyper som komplettera varandra, framför allt kommunala folkbibliotek och studiecirkelbibliotek samt som påbyggna på dessa centralbibliotek.

Hur se våra dagars folkbibliotek ut?

Folkbiblioteken i våra dagar avvika till sin allmänna planläggning och sina praktiska anordningar rätt mycket från en äldre tids bibliotek. I mycket hög grad gäller detta om de större och medelstora biblioteken.

Städernas bibliotek. Ett modernt stadsbibliotek i en medel stor stad tar sig, där det är väl tillgodosett, ut på ungefär följande sätt. Det har ett utlåningsrum, där de flesta böckerna som äro avsedda för hemlän, stå uppställda. De äro uppsatta på "öppna hyllor", d. v. s. fritt tillgängliga för de besökande. Dessa få alltså själva ta fram böckerna, de få sätta sig ned vid ett bord i närheten för att titta i dem innan de bestämma sig för, vilka de vilja ta med sig hem, de få överhuvud handskas med böckerna ungefär på samma sätt som med böckerna på sin egen hylla. Men en förutsättning när man ger allmänheten själv direkt tillgång till böckerna är att de äro överskådligt ordnade. Man kan därför ej längre nöja sig med att — som ofta tidigare skedde — ställa upp böckerna på hyllorna i numrerad ordning efter hand som de införlivats med biblioteket, utan de äro i regel uppställda efter de ämnen, som behandlas, så att man snabbt kan finna vad man önskar. Och så stå de tjänstgörande till tjänst med upplysningar och studieråd.

Utom utlåningsrummet har man emellertid också ett läsrum med uppslagsböcker, i större städer i regel öppet inte bara några eftermiddagstimmar utan också i viss utsträckning på förmiddagen.

Härtill kommer — vid sidan om de särskilda skolbibliotek som falla utom ramen för denna redogörelse — på allt fler håll barnavdelningar i folkbiblioteken, även dessa med tillfälligt både till hemlän och läsning på stället.

En hel del stadsbibliotek ha vidare särskilda rum för studiecirkeksammanträden. Ett och annat har också något mindre

studierum för personer, som ägna sig åt mera ingående studier och fördenskull behöva en avskild arbetsplats.

Det finns nu för tiden en hel del stadsbibliotek med praktiskt och smakfullt inredda lokaler, antingen i egen byggnad enbart avsedd för biblioteket eller också i hus som samtidigt inrymmer andra kulturella eller liknande institutioner.

De mindre landsbygdsbiblioteken. Det är emellertid ej blott städernas och de större industrisamhälleernas bibliotek, som ha sina egna lokaler, utan också åtskilliga landsbygdsbibliotek, och alltmot uppfattas ett eget hem som ett avgjort önskemål också för mindre bibliotek, så snart deras bokbestånd nått en viss storlek och besöksiffrorna visa tendens att stiga utöver en viss gräns. I regel uppställas biblioteken i ett skolhus, ett kommunalhus eller liknande offentlig byggnad, eller i fråga om föreningsbiblioteken i ett Folkets hus, ett loge-hus eller annat föreningshus. Anordningarna i landsbygdsbibliotek äro i stort sett desamma som i stadsbiblioteken, fastän verksamheten drives i så mycket mindre skala och den omständigheten, att bibliotekarietjänsten måste vara en bisyssla gör att man i olika avseenden icke har rätt att ställa kraven lika högt som i de större stadsbiblioteken med biblioteksutbildad personal.

Vilken litteratur finnes i ett folkbibliotek?

Skönlitteratur. Den överallt mest lästa litteraturarten i våra folkbibliotek är skönlitteraturen. I ett välkött folkbibliotek har man också alltid rätt att vänta en så omsorgsfullt som möjligt sammansatt samling äldre och nyare skönlitteratur, vald bland det bästa av vårt eget lands och andra länders litteratur. Här som i andra avseenden tages vid urvalet största hänsyn till den publik, till vilken biblioteket vänder sig, dess smak och intressen, men kravet på en hög kvalitet på den litteratur, som inköpes, bör alltid fasthållas. Detta gäller också om »förströelselitteratur». Men även om urvalet skett med omsorg finns det böcker, som ej lämpa sig för vilken låntagare som helst, och det är föreskrivet att bibliotekets styrelse skall tillse, att litteratur, som är av beskaffenhet att i moraliskt avseende kunna inverka skadligt, om den sättes i händerna på unga och omogna läsare, icke lånas ut till personer, som ej kunna anses besitta erforderlig mognad.

Facklitteratur. Även av ett bibliotek med begränsade medel har man emellertid samtidigt rätt att kräva ett så mångsidigt bokbestånd inom olika arter av facklitteratur som resurserna tillåta. Resebeskrivningar och lättlästa biografier ha ofta en mycket vidsträckt publik. Men man inskränker sig ej — och får ej inskränka sig — till de mest lästa litteraturgrenarna, utan biblioteket bör vara allsidigt sammansatt. Det är t. ex. självklart att böcker om sociala och andra samhällsproblem lika väl som om vår tids arbetsliv — tekniska och ekonomiska frågor — höra till dem, som ej få fattas i ett modernt av sam-

hället understött folkbibliotek. Men det är av vikt att understryka, att detsamma gäller alldeles lika mycket om snart sagt vilket viktigt område av mänsklig kultur som helst. Var och en, som i ett bibliotek önskar tillfredsställa sin läs- och studiehög, har rätt att se sina intressen tillgodosedda, givetvis under avvägning mot andras likaberättigade krav. Lättlästa och vederhäftiga arbeten exempelvis i historia, filosofi och religion, litteratur- och konsthistoria, i olika grenar av naturvetenskapen ha sålunda en central uppgift att fylla i ett folkbibliotek. Ange-läget är vidare att ett allmänt bibliotek, som är avsett för personer tillhörande olika samhällsklasser, personer med skiljaktiga kulturella utgångspunkter samt med skilda politiska och samhällseliga åskådningar, är fullt opartiskt sammansatt. Olika åskådningar böra i biblioteket få komma till tals, genom de bästa utredande och upplysande framställningar som stå till buds, ej genom smärre propaganda- och agitationsbroschyrer.

Uppslagsböcker. En efter bibliotekets storlek avpassad samling uppslagsböcker hör också till utrustningen i ett modernt folkbibliotek. Det blir därigenom en plats, dit allmänheten kan vända sig för att få upplysning om allehanda annars icke så lätt besvarade spörsmål. Till handbokssamlingen fogas gärna några tidskrifter för den, som vill följa med vad som händer på olika områden något grundligare än i dagspressen.

Barnböcker. I en kommun, där ett välordnat skolbibliotek saknas, har man gärna i folkbiblioteket böcker för barnen, nöjesläsning lika väl som för barn skrivna fackböcker. I våra större samhällen finnes mångenstädes en barnavdelning av stads- eller folkbiblioteket vid sidan av de särskilda skolornas bibliotek. Värdet av att på detta sätt på ett tidigt stadium vänja barnen att finna vägen till biblioteket kan knappast överskattas.

Böcker på främmande språk. Man är ofta i tillfälle att lägga märke till, hurusom i vår tid med dess utvecklade kommunikationer språkintrasset trängt ut till långt vidare kretsar än tidigare, och radio, språkundervisning pr korrespondens samt gramfonkurser stimulera språkstudiet i hög grad. Det är då endast naturligt att åtminstone städernas och de största industriorternas bibliotek söka att tillmötesgå detta intresse. För att nedbringa kostnaderna har detta delvis skett genom samverkan, som tagit formen av ett utbyte av vandringsbibliotek med engelsk, tysk och fransk litteratur mellan de olika biblioteken. Dansk-norsk litteratur på originalspråket anskaffas på en hel del håll, men ännu tycks det ej ha gått upp för låntagarna, hur obetydliga svårigheter det erbjuder att läsa grann-ländernas språk.

Hur studerar man med hjälp av ett folkbibliotek?

Ett modernt folkbibliotek söker på olika sätt hjälpa sina låntagare.

Bibliotekariens rådgivande verksamhet. Att bibliotekarien ger råd och anvisningar vid bokvalet och därvid också så långt han kan lämna litteraturanvisningar för sammanhängande studier ligger i sakens natur. För att bibliotekspersonalen skall bli bättre i stånd att ge dylik studievägledning ordnas kurser ej blott för personalen vid de större biblioteken utan också i den mån förhållandena så tillåta för de mindre bibliotekens föreståndare. Regelbundet återkommande möten för bibliotekarierna, vid vilka bl. a. den nyare litteraturen genomgås, ordnas också på allt fler håll i landets olika delar. Framför allt är detta fallet i län, i vilka finnas centralbibliotek.

Utnyttjandet av bibliotekens kataloger. Många föredra emellertid att själva finna sig till rätta, och särskilt den som ofta återkommer till ett bibliotek har mest behållning om han själv går både till bibliotekets hyllor och dess kataloger. Att använda katalogerna erbjuder särskilt i bibliotek, där man har de lätt-hanterliga kortkatalogerna, ej större svårigheter. Sedan nu olika hjälpmedel för en praktisk katalogisering utkommit (bl. a. utger Sveriges allmänna biblioteks-förening, Stockholm 8, tryckta katalogkort, på vilka varje bibliotek som så önskar kan abonnera), har man på allt fler ställen fått upp ögonen för vikten av praktiska kataloger.

Bokförteckningar. I många fall är det emellertid önskligt att få veta ej blott vilka böcker i ett visst ämne det bibliotek man besöker har utan också om det finns andra arbeten, som man skulle kunna ha nytta av. Om man inte själv har råd att köpa dem, kan man föreslå dem till inköp i biblioteket. För biblioteken äro sådana inköpsförslag alltid välkomna. I den mån man kan det utan att träda andra berättigade intressen för nära, tar man gärna hänsyn till sådana förslag. Och även om det visst inte alltid för biblioteket är möjligt att själv köpa boken, kan man kanske hänvisa till ett annat bibliotek eller förmedla lån därifrån. Särskilt i län med centralbibliotek förekommer en allt livligare låneförmedling från centralbiblioteket till länets olika delar.

En bokförteckning, som alltid finnes tillgänglig även i de mindre biblioteken, är den av staten utgivna »Katalog över böcker för folk- och skolbibliotek». Denna katalog utkommer med årliga tillägg, och med sina uttalanden av sakkunniga om de olika arbetena är den upplysande även för den, som ej på förhand har någon större förtrogenhet med litteraturen på ett område, som han vill studera. Detsamma gäller om recensions-avdelningarna t. ex. i folkbibliotekens organ »Biblioteksbladet» och i de båda studiecirkeltidskrifterna »Bokstugan» och »Studiekamraten», vilka alla ha statsunderstöd för att kunna billigt tillhandahållas biblioteken.

De större biblioteken lämna sina låntagare tillgång till viktigare bibliografier inom olika vetenskaper.

Biblioteksstudier i anslutning till studiecirkelarbete. Studiecirkelnas arbete är ju ej koncentrerat enbart till samman-

trädena utan anknytes alltid till egen läsning. Det är därför som varje studiecirkel står i det intimaste samarbete med ett bibliotek, antingen det själv äger och driver en boksamling, »studiecirkelbiblioteket», eller icke. Biblioteken tillämpa ofta särskilt förmånliga utlåningsvillkor för lån av böcker till studiecirklar.

De riksförbund för studiecirkelverksamhet, som bedriva den mest omfattande verksamheten, äro Arbetarnes bildningsförbund (adr. Sveavägen 52, Stockholm) samt vissa organisationer, som vända sig till jordbrukarebefolkningen: Jordbrukareundomens förbund (adr. S. Mariagatan 2, Falun) samt Svenska landsbygdens studieförbund (adr. Flen), vidare vissa nykterhetssammanslutningar: Godtemplarorden (adr. Riddarhyttan), Nationaltemplarorden (adr. Vendelsberg, Mölnlycke) samt Sveriges blåbandsförening (adr. Broby) och vissa religiösa organisationer, som sammanslutit sig till Sveriges kristliga bildningsförbund (adr. Kommendörsgatan 34, Stockholm).

Biblioteksstudier i anslutning till ähörande av populärvetenskapliga föreläsningar. Ett visst samarbete mellan bibliotek och föreläsningssanstalter är villkor för statsanslag. Man kan därför räkna med att biblioteken, om de ej på förhand ha böcker i de ämnen, som äro föremål för populärvetenskapliga föreläsningar, så långt de kunna genom inköp eller på annat sätt söka att anskaffa behövlig litteratur.

Biblioteksstudier i anslutning till ähörande av radioföreläsningar. För att underlätta bokliga studier i anslutning till radioföreläsningar har Radiotjänst årligen tryckt och till samtliga folkbibliotek låtit utsända en lista över böcker, som lämpa sig för studier av ämnen, som äro föremål för längre föreläsningsserier i radio. I tidskriften »Röster i radio» ingå f. ö. ofta litteraturanvisningar även för enstaka radioföreläsningar.

Från vilka bibliotek har man rätt att låna böcker?

I det följande skall lämnas en kort översikt över de bibliotek av folkbiblioteks-natur, som en studieintresserad person kan vända sig till — utrymmet tillåter däremot ej att här gå in på de lånemöjligheter, som finnas för personer, vilka önska litteratur för rent vetenskapliga eller annars starkt specialiserade studier.

Först behandlas de rent lokala biblioteken, därefter påbyggnaden medelst centralbibliotek, slutligen vissa mera speciella lånemöjligheter.

Kommunala folkbibliotek. På de flesta håll har kommuner själv inrättat ett folkbibliotek, kring vilket sedan oftast flera eller färre små studiecirkelbibliotek grupperas.

Skälen till att det allmänna själv tar sig an biblioteksfrågan ligger i så öppen dag, att de knappast behöva närmare utföras. En sådan anordning är i själva verket den naturliga konsekvensen av den syn på bibliotekets uppgift i det moderna samhället som inledningsvis framförts. Ryggraden i den lokala folkbiblioteksorganisationen blir ett kommunalt bibliotek med dess alldeles särskilt gynnsamma förutsättningar att bli ett centrum för utbildningsarbetet inom skilda folklager och åsiktsriktningar.

Studiecirkelbiblioteken. Vid sidan av de kommunala folkbiblioteken ha emellertid som redan nämnts vuxit upp ett stort antal studiecirkelbibliotek, anslutna till något av de stora hela landet omfattande riksförbund, som bedriva biblioteks- och studiecirkelverksamhet (angående dessas adresser jfr ovan sid. 27). I vissa förbund har varje studiecirkel sitt eget bibliotek, i andra ha egna studiecirkelbibliotek inrättats, då en studiecirkel bildats på så långt avstånd från närmaste kommunala bibliotek eller tidigare arbetande studiecirkelbibliotek, att detta ej lämpligen kan utnyttjas av studiecirkeln. Uppenbart är, att studiecirkelbibliotekens värde för cirklarnas eget arbete samt för de bildningsintresserade överhuvud taget inom de organisationer de tillhöra ej kan överskattas. Men deras betydelse har en väsentligt vidare räckvidd. Också dessa bibliotek äro öppna för allmänheten. De erbjuda på många platser de enda länemöjligheter som finnas och spela i många fall, såväl i en del städer som alldeles särskilt på landsbygden, en mycket stor roll även för andra samhällsmedlemmar än dem som tillhöra de befolkningslager, ur vilka vederbörande riksförbund rekryterats.

Alla bibliotek i samma kommun samarbeta. Till en viss grad kunna alla bibliotek i samma kommun betraktas som en enhet. Varje medborgare har rätt till fria boklån i alla statsunderstödda folkbibliotek i kommunen, både kommunala och studiecirkelbibliotek. Och vart och ett av de olika biblioteken är skyldigt att samarbeta med de andra. Om det av biblioteken, som en låntagare först vänder sig till, icke kan tillgodose hans studiebehov, men något av de andra biblioteken har den litteratur han behöver, kan han oftast få upplysning härom. I varje kommun sammanträda nämligen de olika statsunderstödda bibliotekens föreståndare minst två gånger om året för gemensamma överläggningar och diskutera därvid bl. a. bokinköp, vilket gör att varje bibliotekarie också har en viss förtrogenhet med de andra biblioteken. Särskilt det kommunala bibliotekets föreståndare, som är ordförande vid dessa sammanträden, kan alltid ge allmänna upplysningar om biblioteken i kommunen och vilket av dem, som bäst lämpar sig för den särskilde låntagarens behov.

Överhuvud ha dessa bibliotekarier sammanträden så stor betydelse för en kommuns folkbiblioteksarbete, att det är skäl att ett ögonblick dröja vid dem. Det är dessa sammanträden, som utgöra det lagstadgade organet för samarbete på folkbiblioteksområdet, och det är därför detta organ, på vilket det an-

kommer att — jämte de anslagsbeviljande kommunala myndigheterna — ta initiativ i syfte att tillse att kommunen blir tillfredsställande tillgodosedd med länemöjligheter.

Somliga kommuner ha för få bibliotek — kanske rent av intet bibliotek alls — och det behövs fler länemöjligheter. Detta gäller särskilt om många platser på landsbygden. I vissa fall är det mest önskvärt att det anordnas en ny filial till det kommunala biblioteket, i andra är det lyckligare, om det inrättas ett fristående föreningsbibliotek anknutet till en livskraftig organisation. I åter andra fall — det gäller t. ex. om ej så få städer och industrisamhällen — kan det hända, att en kommun i närheten av varandra och skulle vara mycket mer betjänt med ett enda bibliotek, som vore rikare utrustat med böcker, hade större lokaler och vore öppet längre tid. I sistnämnda fall kan en sammanslagning av tidigare fristående bibliotek vara ett avgjort önskemål. I vilket fall som helst — liksom när det gäller ett ofta ytterst önskvärt närmare samarbete mellan olika existerande bibliotek — kunna klargörande diskussioner vid bibliotekariernas sammanträden vara ägnade att befördra en gynnsam lösning av biblioteksfrågan.

Centralbibliotek. Det ligger emellertid i sakens natur att ett litet bibliotek i en landsförsamling eller en mindre stad ej kan tillhandahålla varendes studieintresserad person alla de böcker till låns, som han kan behöva tillgång till men ej själv kan anskaffa. Det enda praktiska är att det mindre biblioteket i huvudsak inskränker sig till att köpa böcker, som kunna antagas bli något oftare utlånade och söker att från andra bibliotek låna de andra, de dyrare eller mera sällan lästa. Om man frånser den vetenskapliga litteratur, som kräves av forskaren för hans arbete — vilken faller utanför ramen av denna översikt — är det centralbiblioteken, som ha till uppgift att komplettera de mindre lokala biblioteken i detta avseende. Dylika centralbibliotek äro avsedda att som en överbryggning på de lokala biblioteken inrättas i samtliga rikets län. Centralbiblioteket är ett stadsbibliotek i någon av länets större städer, som mot ett särskilt statsunderstöd åtagit sig en hel rad olika uppgifter av stor betydelse. Den enskilde låntagaren kommer på två olika sätt i kontakt med dessa bibliotek.

Centralbiblioteken utlåna kostnadsfritt över hela länet böcker, som behövas i studiesyfte. Man kan låna dessa böcker antingen genom förmedling av närmaste lokala bibliotek eller direkt från centralbiblioteket. Vill man låna skönlitteratur från centralbiblioteket, får man däremot betala en mindre avgift (3 kronor pr år, i Luleå stadsbibliotek dock blott 2 kronor).

Till denna låneverksamhet avseende enstaka böcker kommer emellertid också utlåning av s. k. vandringsbibliotek om i regel 10–30 band, sammansatta för varje gång efter rekurrentens önskan (dock i regel högst hälften skönlitteratur). Sådana vandringsbibliotek sändas ut till mindre bibliotek som komplement till deras bokbestånd, vidare till föreläsningsföreningar och studiecirkel och slutligen till enskilda personer, bosatta

på platser, där bibliotek ännu saknas. I sistnämnda fallet kan dock centralbiblioteket kräva att ett visst minimiantal personer på förhand antecknat sig som låntagare. Vandringsbiblioteken betinga en lånevavgift om 1 krona för varje påbörjat tiotal band med en lånetid om i regel högst 4 månader.

Hittills ha i vårt land i följande sex län centralbibliotek inrättats åren 1930—1932: Södermanlands län (Eskilstuna stadsbibliotek), Malmöhus län (Malmö stadsbibliotek), Hallands län (Halmstads stadsbibliotek), Göteborgs och Bohus län (Dicksonska folkbiblioteket i Göteborg), Värmlands län (Karlstads stadsbibliotek), Norrbottens län (Luleå stadsbibliotek). Inrättandet av nya centralbibliotek har avstannat under de senaste åren på grund av de statsfinansiella svårigheterna men kommer nu att ånyo upptagas; med ingången av år 1936 kommer sålunda enligt beslut av 1935 års riksdag centralbibliotek att inrättas i ett sjunde län.

Vissa av de uppgifter, som åligga centralbibliotek, fyllas också av Linköpings stifts- och landsbibliotek.

Till de län, i vilka intet centralbibliotek finnes, utlånas vandringsbibliotek från Folkbildningsförbundet (adr. Odengatan 43, Stockholm) efter i stort sett samma regler som gälla för centralbibliotekens vandringsbiblioteksverksamhet.

Det förtjänar i detta sammanhang också att nämnas att utom centralbiblioteken även stadsbiblioteken i följande städer inom ett större eller mindre område utanför resp. stad kostnadsfritt utlåna facklitteratur (i enstaka fall också skönlitteratur): Alingsås, Borås, Gävle, Hålsingborg, Jönköping, Kalmar, Katrineholm, Kristianstad, Lund, Nyköping, Skövde, Sundsvall, Uppsala, Västerås, Örebro, Östersund. Närmare upplysningar fås från respektive bibliotek.

Folkbibliotek med mera speciell uppgift. Vid sidan av de lokala bibliotek av folkbiblioteksnatur, som finnas i så gott som alla kommuner, och den överbyggnad, som är avsedd att ordnas i varje län, finnas vissa folkbibliotek med mera begränsade uppgifter, som ej här böra förbigås.

På många håll har man på sjukvårdsinrättningar av olika slag till tjänst för patienter och personal inrättat sjukhusbibliotek. Tidigare voro dessa alltid drivna av sjukhuset självt och så är alltjämt i regel fallet. På sina ställen har emellertid i stället platsens kommunala bibliotek tagit hand om saken, en anordning som visat sig slå synnerligen väl ut.

En särskild biblioteksverksamhet har vidare igångsatts med uppgift att bereda sjömännen så vitt möjligt samma förhållanden av fri tillgång till litteratur, som stå övriga medborgare till buds. Organ här för är Svenska sjömansbiblioteket (adr. Dicksonska folkbiblioteket, Göteborg). Detta bibliotek har en huvuddepå av böcker i Göteborg, från vilken bl. a. utsändas vandringsbibliotek till svenska fartyg med förretråde för dem, som idka långfart.

Ett bibliotek avsett att låna ut böcker i de allra nordligaste glesbebyggda delarna av landet är Tornedalens bibliotek, förlagt till Övertorneå, vilket bibliotek har en rad filialer (s. k. grenbibliotek) samt utsänder vandringsbibliotek.

Statligt stöd åt folkbiblioteksverksamheten.

Med hänsyn till vikten av folkbiblioteksverksamheten har staten alltsedan år 1905 beviljat understöd till densamma. Nuvarande kungl. kungörelse i ämnet är av den 24 januari 1930 (nr 15) med ändringar den 9 oktober 1931 (nr 346) och den 20 juli 1933 (nr 504). Sålunda utgår statsunderstöd enligt i huvudsak följande grunder:

1) Kommunala eller med dem likställda folkbibliotek — ett i varje borgerlig kommun — eventuellt med filialer — kan få dels grundunderstöd enligt en fallande skala (100—50 % av tillskottet från andra håll), dels i vissa fall tilläggsunderstöd (för läsrum och handbokssamling och för lön till kompetent bibliotekspersonal, med belopp så avpassade att det samlade understödet utgår till högst samma summa som ortsbidraget).

2) Enligt i huvudsak samma grunder utgår statsunderstöd till bibliotek, anslutna till riksförbund för folkbiblioteksverksamhet i sammanhang med studiecirkelarbete (dock blott om de äro anslutna till riksförbund av viss storlek; de f. n. understödda förbundens adresser lämnas sid. 27 ovan).

3) Maximum för statsunderstöd till samtliga bibliotek i en kommun är 10,000 kronor.

4) Centralbibliotek får därutöver högst 10,000 kronor pr år.

5) Sjukhusbibliotek får i statsunderstöd samma belopp som ortsbidraget, dock högst 1 krona pr sängplats.

Senare år ha av statsfinansiella skäl vissa reduktioner av statsunderstöden gällt. För år 1936 första halvåret gäller sålunda att alla anslag (utom centralbiblioteksanslag och vissa s. k. tilläggsunderstöd) reduceras med 30 %. För budgetåret 1935/1936 är statens anslag för folkbiblioteksväsendet (inklusive vissa arter av skolbibliotek) 1,042,300 kronor.

Statsunderstöden fördelas av Skolöverstyrelsen. Upplysningar angående statsunderstöd samt överhuvud råd angående folkbiblioteksfrågor lämnas av Bibliotekskonsulenterna, Kungl. Skolöverstyrelsen, Stockholm 8.

Råd angående det bästa sättet att ordna ett mindre folkbibliotek ges i broschyren »Bibliotek, deras betydelse och skötsel», utgiven av Sveriges allmänna biblioteksforening, Stockholm 8.

Var femte vuxen svensk låntagare i folkbiblioteken.

Folkbiblioteksverksamhetens utveckling under senare år har visat sig bl. a. i en stark ökning av siffrorna för verksamhetens omfattning. Antalet folkbibliotek i inskränkt mening är nu 1,271, vartill komma 4,280 studiecirkelbibliotek. Tillsammans ha de 4 millioner band och låna f. n. ut årligen åtskilligt över 10 millioner lån (därav över 8 millioner lån från de egentliga folkbiblioteken) till bortåt 800,000 personer. Siffrorna äro fler-dubbelt högre än för endast få år sedan. Sålunda har t. ex. lånesiffran c:a 6-dubblats på 15 år. Alltjämt äro emellertid

variationerna stora. Städernas 2 millioner invånare låna 7 millioner band, landsbygdens dubbelt så många invånare blott hälften så många band. I förra fallet lånas alltså ut i medeltal $3\frac{1}{2}$ band pr invånare, i senare mindre än ett band pr invånare. Även variationerna mellan olika städer och olika trakter äro högst betydande. Det finns t. ex. städer, där utlåningssiffran närmar sig 8 lån pr invånare. Klart är att dessa variationer till största delen bero på motsvarande olikheter i tillgång på böcker.

Biblioteken spela redan nu mångenstädes en stor roll som ett naturligt centrum för bildningsarbetet i ett samhälle eller en bygd. Men de komma otvivelaktigt att få en ännu mycket större betydelse i den mån dels allmänheten får klart för sig, vilka resurser som redan nu finnas, dels biblioteken bli allt bättre rustade att fylla sina uppgifter.

Knut Tynell.

1936 års marknader.

Beteckningar.

† betecknar de frimarknader, å vilka Kungl. Maj:ts Befallningshavande uppgivit betydligare kreaturshandel äga rum. (kr. m.) betecknar marknader, som äro avsedda allenast för handel med kreatur, lantmannavaror och alster av inhemsk husslöjd.

Länen, inom vilka marknaderna å landet hållas, äro så förkortade:

GtB. Göteborgs-Bohus.	Krs. Kristianstads.	Vml. Värmlands.
Hal. Hallands.	Nbt. Norrbottens.	Vnl. Västernorrlands.
Jkp. Jönköpings.	Sdm. Södermanlands.	Ävb. Älvsborgs.
Jtl. Jämtlands.	Skb. Skaraborgs.	Ögl. Östergötlands.
Klm. Kalmar.	Vbt. Västerbottens.	Örb. Örebro.
Krb. Kronobergs.		

Januari.

Brälunda järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Ävb. den 9	Filipstad (häst- o. kr. m.) 8 Karlstad (häst- o. kr. m.) 16 Lycksele, Vbt. 9—11	Säffle köping (häst- o. kr. m.), Vml. 14 Örebro † 29—31
---	--	---

Februari.

Arjeplog, Nbt. den 13—15 Hova (kr. m.), Skb. 4	Jokkmokk, Nbt. 5—6 Uppsala (häst- o. kr. m.) 4	Växjö 12—13
--	--	-------------------

Mars.

Eskilstuna (häst- markn.) den 27	Mahult (kr. m.), Hal. ... 13	Skara (häst- o. kr. m.) 21
Falköping 28	Mariestad (kr. m.) 18	Timmersdala (kr. m.), Skb. 20
Göteborg, Ävb. 19	Moholms järnvägsstation (kr. m.), Skb. ... 11	Vara köping (häst- markn.), Skb. 11
Lidköping (kr. m.) ... 17	Nossebro (häst- o. kr. m.), Skb. 27	Östersund (kr. m.) 11—14
Ljungby (kr. m.), Krb. 10	Nybro (hästmarkn.) ... 27	
Lund (kr. m.) 24	Pålsboda (kr. m.), Örb. 27	
Lycksele, Vbt. 12—14		

April.

Aneby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. ... den 17	Gnesta (häst- o. kr. m.), Sdm. 7	Kristinehamn (häst- o. kr. m.) 8
Arvika (häst- o. kr. m.) 2	Gränna (kr. m.) 22	Lamhult (kr. m.), Krb. 8
Askersund (kr. m.) ... 15	Grästorp (kr. m.), Skb. 4	Lerbäck (kr. m.), Örb. 8
Björköby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. ... 8	Gunnarp (kr. m.), Hal. 17	Linköping (häst- o. re- montmarkn.) 7
Brälunda järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Ävb. 15	Götene (kr. m.), Skb. ... 15	Lund (kr. m.) 8
Burseryd (kr. m.), Jkp. 24	Halmstad (kr. m.) 8	Långaryd (kr. m.), Jkp. 15
Figeholm (kr. m.), Klm. 16	Hjo (kr. m.) 16	Mellerudsköping (häst- o. kr. m.), Ävb. 4
	Hultet (kr. m.), Krb. ... 24	Motala (häst- o. kr. m.) 6
	Kalmar (hästmarkn.) ... 7	
	Karlstad (häst- o. kr. m.) 29	

Mölltorp (kr. m.), Skb. 17
Mörbylånga (kr. m.), Klm. 3
Norrköping (hästmarkn.) 16
Nåshult (kr. m.), Jkp. 1
Nässjö (kr. m.) 21
Nöttja Algutsgård (kr. m.), Krb. 15
Rabbalshede (hästmarkn.), Gth. 23
Ramkvilla (kr. m.), Jkp. 9
Ryd (kr. m.), Krb. 23
Rydaholm (kr. m.), Jkp. 22
Sandhems järnvägsstation (kr. m.), Skb. 7
Skillingaryd (kr. m.), Jkp. 16

Eksjö (kr. m.) ... den 5
Gårdspånga (kr. m.), Klm. 5

Algutsrum †, Klm. den 30
Bodafors (kr. m.), Jkp. 12
Borgholm (kr. m.) 26
Broby †, Krs. 4
Eriksmåla (kr. m.), Krb. 19
Gislaved (kr. m.), Jkp. 4

Kivik †, Krs. den 24

Askersund (kr. m.) den 26
Bodafors (kr. m.), Jkp. 7
Dädesjö (kr. m.), Krb. 21
Grästorps (kr. m.), Skb. 4
Ingatorp (kr. m.), Jkp. 5
Lamhult (kr. m.), Krb. 20
Lötors järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Klm. 18

Adelöf †, Jkp. den 29
Aneby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. 23
Borgholm (kr. m.) 4
Broby †, Krs. 11
Brostugan i Skede (kr. m.), Jkp. 11
Brålanda järnvägsstation (häst- o. kr. m.), Ävb. 30
Ed (kr. m.), Klm. 25
Eriksmåla (kr. m.), Krb. 4

Skällared i Ålekulla socken (kr. m.), Ävb. 16
Skänninge (hästmarkn.) 3
Skövde † 2-3
Stockaryd (kr. m.), Jkp. 23
Strängsered (kr. m.), Ävb. 17
Svenljunga, Ävb. 22
Säffle köping (häst- o. kr. m.), Vml. 7
Tidaholm (häst- o. kr. m.) 8
Torsås municipalsamhälle (hästmarkn.), Klm. 2
Torup (kr. m.), Hal. 24
Tranemo, Ävb. 21

Maj.

Jönköping (kr. m.) ... 13
Moheda (kr. m.), Krb. 1

Juni.

Järnforsen (kr. m.), Klm. 12
Ljungh (kr. m.), Krb. 30
Sandhems järnvägsstation (kr. m.), Skb. 5
Skara (häst- o. kr. m.) 12
Vetlanda (kr. m.) 5

Juli.

Svenljunga (kr. m.), Ävb. 3

Augusti.

Moheda (kr. m.), Krb. 4
Nossebro (häst- o. kr. m.), Skb. 26
Nybro (hästmarkn.) ... 27
Rabbalshede (hästmarkn.), Gth. 20
Rockneby (kr. m.), Klm. 13
Skänninge † 13-14

September.

Eskestuna (hästmarkn.) 25
Falkenberg (hästmarkn.) 16
Figeholm (kr. m.), Klm. 19
Filipstad (häst- o. kr. m.) 9
Forserum (kr. m.), Jkp. 1
Gislaved (kr. m.), Jkp. 10
Gunnarp (kr. m.), Hal. 25
Gårdspånga (kr. m.), Klm. 11
Gölingstorp, Ävb. 22
Höting (häst- o. kr. m.), Vml. 5
Hova (kr. m.), Skb. 5

Tranås (kr. m.) 29
Trädet (kr. m.), Ävb. 8
Töreboda (häst- o. kr. m.), Skb. 9
Varberg (kr. m.) 1
Vegby Yttergård (kr. m.), Ävb. 7
Vislanda (kr. m.), Krb. 29
Vittsjö (kr. m.), Krs. 2
Västerås (hästmarkn.) 13
Ämål (kr. m.) 25
Ås (kr. m.), Jkp. 7
Ätridaberg (kr. m.), Ögl. 7
Örebro (häst- o. kr. m.) 1
Österbymo (kr. m.), Ögl. 30

Ulricehamn (kr. m.) .. 19

Vireda (kr. m.), Jkp. ... 19
Vretstorp (kr. m.), Örb. 4
Västtorps by (kr. m.), Hal. 5
Värnamo (kr. m.) 9
Växjö (kr. m.) 17

Ätridaberg (kr. m.), Ögl. 7

Unnaryd i Mo härad †, Jkp. 27
Vetlanda (kr. m.) 8
Virserums by (kr. m.), Klm. 6
Vrigstad †, Jkp. 14
Åseda Kexegård (kr. m.), Krb. 11

Hultet (kr. m.), Krb. ... 15
Kalmar (hästmarkn.) .. 5
Linköping (hästmarkn.) 1
Ljungh (kr. m.), Krb. 25
Lommaryd †, Jkp. 10
Långaryd (kr. m.), Jkp. 17
Mahult (kr. m.), Hal. 11
Mariestad (kr. m.) 29
Markaryd (kr. m.), Krb. 24
Moholms järnvägsstation (kr. m.), Skb. 9
Motala (häst- o. kr. m.) 17

Nora (kr. m.) 3
Norrköping (hästmarkn.) 15
Nottebäcks Nöbbelad (kr. m.), Krb. 8
Nåshult †, Jkp. 2
Nässjö (kr. m.) 25
Ryd (kr. m.), Krb. 18
Rydaholm (kr. m.), Jkp. 22
Sjönevad (kr. m.), Hal. 15
Skövde (remontmarkn.) 23
Stockaryd (kr. m.), Jkp. 9
Svenljunga, Ävb. 8

Algutsrum (kr. m.), Klm. den 2
Asby (kr. m.), Ögl. 8
Bellö mo, Jkp. 6
Björköby järnvägsstation (kr. m.), Jkp. 21
Burseryd (kr. m.), Jkp. 15
Dädesjö (kr. m.), Krb. 20
Edsbergs Sanna (kr. m.), Örb. 6
Eksjö (kr. m.) 9
Falköping † 22
Getterum (kr. m.), Klm. 8
Gnesta (häst- o. kr. m.), Sdm. 6
Gränna (kr. m.) 28
Grästorps (kr. m.), Skb. 27
Götene (kr. m.), Skb. 16
Hallsberg (kr. m.), Örb. 9
Halmstad (kr. m.) 14
Hjo (kr. m.) 13
Hjortekvarns järnvägsstation (kr. m.), Örb. 13
Hultsfred (kr. m.), Klm. 3
Järnforsen (kr. m.), Klm. 13
Jönköping (kr. m.) 22
Kristinehamn (kr. m.), 14
Lamhult (kr. m.), Krb. 21

Lidköping (kr. m.) 15
Linneryd (kr. m.), Krb. 2
Malmåbäcks järnvägsstation (kr. m.), Jkp. 14
Melleruds köping (häst- o. kr. m.), Ävb. 3
Moheda (kr. m.), Krb. ... 6
Målilla (kr. m.), Klm. 17
Mölltorp (kr. m.), Skb. 16
Nöttja Algutsgård (kr. m.), Krb. 2
Ramkvilla (kr. m.), Jkp. 2
Rännarellätten (kr. m.), Klm. 13
Sandhems järnvägsstation (kr. m.), Skb. 17
Skara (häst- o. kr. m.) 29
Skillingaryd (kr. m.), Jkp. 1
Skällared i Ålekulla socken (kr. m.), Ävb. 15
Skänninge (häst- o. remontmarkn.) 9
Skövde † 8-9
Strängsered (kr. m.), Ävb. 16
Strömsund (kr. m.), Jtl. 14-16

Oktober.

Tidaholm (häst- o. kr. m.) 14
Tidan (kr. m.), Skb. ... 2
Timmersdala (kr. m.), Skb. 23
Torup (kr. m.), Hal. ... 2
Trädet (kr. m.), Ävb. ... 23
Töreboda (häst- o. kr. m.), Skb. 8
Ulricehamn (kr. m.) ... 6
Ulrika (kr. m.), Ögl. ... 6
Unnaryd i Mo härad †, Jkp. 8
Uppsala (kr. m.) 13
Varberg (kr. m.) 7
Vegby Yttergård (kr. m.), Ävb. 23
Vetlanda (kr. m.) 16
Vireda †, Jkp. 30
Vittsjö (kr. m.), Krs. ... 16
Väring (kr. m.), Skb. 7
Växjö † 14
Ämål (kr. m.) 10
Ås (kr. m.), Jkp. 7
Åseda Kexegård (kr. m.), Krb. 9
Örebro (häst- o. kr. m.) 7
Österbymo (kr. m.), Ögl. 1

November.

Arvika (häst- o. kr. m.) den 5
Ingatorp (kr. m.), Jkp. 4
Karlstad (häst- o. kr. m.) 26
Kristdala (kr. m.), Klm. 10

Mörbylånga (kr. m.), Klm. 27
Pålsboda (kr. m.), Örb. 5
Säffle köping (häst- o. kr. m.), Vml. 4

December.

Ätridaberg (kr. m.), Ögl. den 9

Vretstorp (kr. m.), Örb. 3
Vrigstad †, Jkp. 11
Överby i Udenäs socken (kr. m.), Skb. 3

Postunderrättelser.

Taxeringstabell för inrikes postförsändelser.

Brev högsta vikt: 500 g » mått: 45×30×5 cm lokala övriga högst 20 g 10 öre 15 öre » 125 » 20 » 30 » » 250 » 30 » 45 » » 500 » 40 » 60 »		Blindskrift högsta vikt: 5 kg » mått: = Trycksaker pr 1,000 g 5 öre																																					
Brevkort högsta mått: 15×10,5 cm » : 10×7 enkla 10 öre med betalt svar 20 »		<table border="1"> <tr> <th>Belopp</th><th>Post- anvis- ningar</th><th>Postförskött med postan- visning</th><th>med inbetal- ningskort</th></tr> <tr> <td>kr.</td><td>öre</td><td>öre</td><td>öre</td></tr> <tr> <td>5</td><td>15</td><td>25</td><td>20</td></tr> <tr> <td>50</td><td>25</td><td>35</td><td>25</td></tr> <tr> <td>100</td><td>35</td><td>45</td><td>30</td></tr> <tr> <td>250</td><td>45</td><td>55</td><td>30</td></tr> <tr> <td>500</td><td>55</td><td>65</td><td>30</td></tr> <tr> <td>750</td><td>65</td><td>75</td><td>30</td></tr> <tr> <td>1,000</td><td>75</td><td>85</td><td>30</td></tr> </table>		Belopp	Post- anvis- ningar	Postförskött med postan- visning	med inbetal- ningskort	kr.	öre	öre	öre	5	15	25	20	50	25	35	25	100	35	45	30	250	45	55	30	500	55	65	30	750	65	75	30	1,000	75	85	30
Belopp	Post- anvis- ningar	Postförskött med postan- visning	med inbetal- ningskort																																				
kr.	öre	öre	öre																																				
5	15	25	20																																				
50	25	35	25																																				
100	35	45	30																																				
250	45	55	30																																				
500	55	65	30																																				
750	65	75	30																																				
1,000	75	85	30																																				
Trycksaker högsta vikt: 1 kg » mått: längd + bredd + tjocklek 90 cm, högsta längd 60 cm. I form av rulle: längd + dubbla diametern 1 m, högsta längd 80 cm. högst 100 g 5 öre » 200 » 10 » osv. pr 100 g 5 »		För postförskött tillkommer vanlig befördringsavgift.																																					
Varuprov högsta vikt: 500 g » mått = Trycksaker högst 200 g 10 öre » 300 » 15 » » 400 » 20 » » 500 » 25 »		Paket högsta vikt: 50 kg högst 1 kg 60 öre » 3 » 90 » » 5 » 120 » osv. pr ytterl. 1 kg 60 » Avgiften ökas för skrymmande paket med 50 % och för ilpaket med 100 % (lägst 1 kr.).																																					
Affärshandlingar högsta mått o. vikt = Trycksaker lokala övriga högst 200 g 10 öre 15 öre » 300 » 15 » 15 » osv. pr 100 g 5 » 5 »		Assurans högst 1,000 kr. 40 öre » 2,000 » 50 » osv. pr ytterl. 1,000 kr. 10 »																																					
Rekommendation Expressutdelning Reklamation Mottagningsbevis		Inrikes 20 öre 30 » 30 » 15 »	Danmark, Fin- land, Island, Norge 20 öre 30 » † 30 » 15 » † paket 50 öre																																				

Taxeringstabell för postförsändelser till utlandet.

Danmark, Finland, Island, Norge		Övriga utlandet	
Brev*)			
högst 20 g	15 öre	högst 20 g	25 öre
» 125 »	30 »	» 40 »	40 »
» 250 »	45 »	» 60 »	55 »
» 500 »	60 † »	» 80 »	70 »
† Brev över 250 g till Island och		» 100 »	85 »
över 500 g till Danmark, Finland,		» 120 »	100 »
Norge tax. som till övriga utlandet.		osv. pr ytterl. 20 g	15 »
Brevkort			
mått = inrikes			
enkla	10 öre	enkla	15 öre
med betalt svar	20 »	med betalt svar	30 »
Korsband*)			
Per 50 g eller del därav 5 öre.		Per 50 g eller del därav 5 öre.	
(Lägst avgiften för affärshandl.		(Lägst avgiften för affärshandl.	
är 15 öre och för varuprov 10 öre.)		är 25 öre och för varuprov 10 öre.)	
*) Högsta vikt för brev, affärshandlingar och trycksaker: 2 kg, för varuprov: 500 g. Högsta mått för samtliga försändelser: längd + bredd + tjocklek 90 cm, högsta längd 60 cm; i form av rulle: längd + dubbla diametern 1 m, högsta längd 80 cm.			
Uppgifter om andra försändelser till utlandet lämnas å postanstalterna.			

Adress skall vara tydlig och fullständig. Adressatens namn, titel, bostadsadress (by, gård eller i stad gata, husnummer och våning) samt postadress skola angivas. Innehar adressaten postbox eller fack, anges *Postbox nr* eller *Postfack* i stället för bostadsadressen. Å försändelsen böra även angivas avsändarens namn och adress.

Avsändare bör *själv frimärka* sina försändelser.

Förbud gäller mot postbefordran av explosiva, lättantändliga eller eljest farliga ämnen. Det är även förbjudet att sända spritdrycker i inrikes paket samt att göra skriftliga meddelanden i korsband. Pengar böra aldrig sändas i vanliga brevfrörsändelser.

I *postsparbanken* insatta medel förvaltas under statens garanti.

Telegraf- och telefonunderrättelser.

Telegram. För vanligt inländskt telegram utgör avgiften 50 öre för högst 5 ord med tillägg av 10 öre för varje överskjutande ord. För lokaltelegram utgör avgiften 50 öre för högst 10 ord med tillägg av 5 öre för varje överskjutande ord. Med lokaltelegram förstås telegram, för vars inlämning, befordran eller avlämning till adressaten icke tages i anspråk vare sig telegrafledning eller telefonledning, som förbinder olika telefonstationer.

Lyxblankett för telegrams utskrivning kostar 50 öre.

Telefonabonnemang. För fortlöpande abonnemang å huvudapparat erlägges dels inträdesavgift — vanligen 20 kronor —, dels abonnemangsavgift, som för telefon i lägsta samtalsklassen i allmänhet utgör 17: 50 å 20 kronor i kvartalet, d. v. s. omkring 20 öre per dag. Närmare upplysningar erhållas av vederbörande telegrafkommisarie (för Stockholm, Göteborg och Malmö med omnejd å rikstelefonbyrån).

Rikssamtal. För inländska rikssamtal utgår för varje påbörjad tidsperiod om 3 minuter samtalsavgift, beräknad efter det geografiska avståndet (fågelvägsavståndet) över land mellan resp. taxestationer, enligt följande taxa:

	om samtalet påbörjas	
	kl. 9—18 eller kl. 23—7	kl. 7—9 eller kl. 18—23
	20 öre	20 öre
då avståndet icke överstiger 45 km. . .	30 »	30 »
» » överstiger 45 men ej 90 km.	50 »	40 »
» » » 90 » » 180 »	70 »	50 »
» » » 180 » » 270 »	90 »	60 »
» » » 270 » » 450 »	110 »	70 »
» » » 450 » » 630 »	130 »	80 »
» » » 630 » » 810 »	150 »	90 »
» » » 810 km.		

Mellan kl. 7 och kl. 9 samt mellan kl. 18 och kl. 23 är som synes samtalsavgiften på längre avstånd väsentligt nedsatt.

Taxa för express- och paketgods å Statens Järnvägar.

Expressgods mottages i resgodsmagasinet och befordras med första tåg, som avgår tidigast 30 minuter efter godsets inlämning. Avgiften betalas på avsändningsstationen och är lika stor som den för inskrivet resgods, ökad med 50 öre per 10 kg, dock minst 1 kr. För skrymmande gods höjes vikten med 50 procent.

Paketgods befordras enligt särskild fördelningsplan på samma sätt som ilstyekegods med såväl dag- som nattsnälltåg och med persontåg, så att godset kommer fram på kortast möjliga tid. Avgiften, som betalas på avsändningsstationen, är för

kilometer- avstånd	och kolly om				
	högst 50 kbdm			högst 150 kbdm	
	A 3 kg Kr	B 5 kg Kr	C 10 kg Kr	D 15 kg Kr	E 20 kg Kr
1—60	0.50	0.70	0.90	1.00	1.00
61—100	0.60	0.80	1.10	1.20	1.20
101—150	0.70	1.00	1.50	1.60	1.60
151—200	0.70	1.00	1.50	2.00	2.20
201—300	0.70	1.00	1.50	2.40	2.80
301—400	0.90	1.20	2.00	2.80	3.20
401—600	0.90	1.20	2.00	3.20	3.80
601—800	1.20	1.60	2.50	3.80	4.40
801—1000	1.20	1.60	2.50	4.00	5.00
1001—1200	1.50	2.00	3.00	4.60	5.80
över 1200	1.50	2.00	3.20	5.00	6.20

För kollin, som höra till vikterna A, B och C men äro större än 50 men ej 150 kubikdecimeter, utgå avgifterna efter tarifferna B, C och D. För kollin med större rymd än 150 kubikdecimeter utgår avgiften såsom för 30 kilogram ilgods.

Fraktsedlar för expressgods och paketgods tillhandahållas avgiftsfritt å stationerna.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga Brev till K. Vet.-Akademien av den 29 februari 1924 skola de små almanackorna försäljas häftade och skurna för **25 öre stycket**; kommandes den, som vågar stegra detta pris eller vid försäljningen av almanackor ej tillika är försedd med *häftade och skurna för 25 öre stycket*, att böta 50 kronor för varje gång sådant överträdes.

Värnpliktiga.

Tabell, som utvisar, till vilka årsklasser de *i regel* höra, som under år 1936 äro värnpliktiga, ävensom deras födelseår och det år, med vars utgång de upphöra att vara värnpliktiga.

Års-klass		Födda år	Värnplik-ten upp-hör med utgången av år	Års-klass		Födda år	Värnplik-ten upp-hör med utgången av år
1936	Tillhöra bevärin-gens 1. uppbåd	1916	1958	1925	Tillhöra bevärin-gens 2. uppbåd	1905	1947
1935		1915	1957	1924		1904	1946
1934		1914	1956	1923		1903	1945
1933		1913	1955	1922		1902	1944
1932		1912	1954				
1931		1911	1953	1921	Tillhöra land-stormen	1901	1943
1930		1910	1952	1920		1900	1942
1929		1909	1951	1919		1899	1941
1928		1908	1950	1918		1898	1940
1927		1907	1949	1917		1897	1939
1926		1906	1948	1916		1896	1938
				1915		1895	1937
				1914		1894	1936

Till beväringens 1. uppbåd höra dessutom klasserna A och B.

Till *klass A* hänföres, därest de icke enligt nedanstående skola hänföras till *klass B*, de värnpliktiga, som innehaft fast anställning vid krigsmakten under sammanlagt minst två år eller under kortare tids fast anställning vid hären eller dess reserv fullgjort rekrytutbildning och två repetitionsövningar samt uttagits eller omförs till linjetjänst. De tillhöra, så länge de kvarstå i beväringen, dess första uppbåd.

Till *klass B* hänföres de som avlagt studentexamen eller blivit flyttade till, tillhöra eller tillhört gymnasiet högsta ring eller lyceets högsta krets vid allmänt läroverk eller som förvärvat ett

kunskapsmätt, som enligt särskilda bestämmelser anses svara däremot, de som blivit uttagna för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning och de som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass. Av dessa tillhöra de, som avlagt medicinska kandidat-, veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen eller avgångsexamen från högste teknisk läroanstalt, beväringens första uppbåd under hela sin värnpliktstid, övriga tillhöra första uppbådet under hela sin tjänstetid i beväringen.

Ett vårdat utseende varje kvinnas plikt

Den tiden är förbi, när det ansågs lättfärdigt — nästan syndigt att vara mån om sin yttre person. Nu fordras tvärtom av en kvinna att hon skall göra bästa möjliga av de hävor en mer eller mindre frikostig natur förlänat henne.

Utseendet — och åldern — bestämmes ju framför allt av **hyn**. Därför är det helt naturligt att några minuters regelbunden hudvård av allt fler och fler kvinnor upptages på det dagliga programmet. Ty det får numera anses vara en bevisad sak att rätt hudvård medför förbluffande goda resultat. Den vetenskapligt korrekta och därtill lättvindiga hudvårdsmetoden heter **Amarantmetoden**. Den tar endast ett par minuter om dagen.

Amarantmetoden innebär att hyn varje kväll rengöres från damm och avstöta hudpartiklar, som samlats i porerna

under dagen, vilken rengöring sker med den feta **Amarant Coldcreamen**, som också ger hyn mjukhet och motarbetar rynkor. Vidare skall hyn under dagen skyddas mot väderlekens förgrovande och förlärande inverkan med ett tunt (osynligt) lager **Amarant Snöcream**. Slutligen bör huden då och då erhålla en baddning med det utsökta ansiktsvatten **Amarant Otonic**, som verkar livgivande, ger ungdomlig friskhet.

Vill Ni utan kostnad pröva de båda **Amarantcreamerna** sända vi Eder gratis och franco provtuber av dessa om Ni tillsänder oss namn och adress och hänvisar till denna annons. **Amarant** är det ledande märket på detta område. **Amarantartiklarna** tillverkas under kontroll av professorn vid **Karolinska Institutet**, med doktor **Einar Hammarsten**.

A.-B. OXYGENOL

Kungl. Hovleverantör

STOCKHOLM

VIOLAS PREPARAT

"Det var den verkliga
vacker-hy-framtrollaren!"

VIOLA S
HUDCREME-TVÅL
33

"Nog kan man väl kalla
Gigant för jätte" !!!

GIGANT RAKTVÅL

Kooperativa förbundets utveckling åren 1899—1934.

År	Antal konsumtions- föreningar 1)	1000 förskr. 1 anat. förs.-för. 2)	I tusental kronor							Omställning milj. kr.
			Insatse- och aktie- kapital	Reserv- fonder	Övriga fonder	Summa egget kapital 3)	Industri- fond och skattefond	Pensions-, Forskr- nings- och Utblidn.- fonder	Över- skott	
99	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
04	57	—	—	—	—	—	—	—	4	0,3
05	100	—	3	1	1	22	—	—	17	0,8
06	178	—	14	9	4	65	—	—	38	2,0
07	303	—	40	22	12	149	—	—	75	4,3
08	376	—	61	45	17	193	—	—	70	4,4
09	385	—	70	72	23	206	—	—	41	4,8
10	391	—	79	90	26	275	—	—	80	4,5
11	469	23	113	121	29	359	—	—	96	5,1
12	514	27	158	165	38	473	—	—	112	6,7
13	557	32	205	213	45	572	—	—	109	7,6
14	584	47	255	318	1	726	—	—	152	9,9
15	675	59	315	401	1	1,012	—	—	295	16,5
16	771	78	401	558	42	1,407	—	—	406	22,0
17	820	98	527	764	94	1,793	—	—	408	21,8
18	843	120	999	970	97	2,340	—	—	274	28,0
19	914	145	1,774	1,087	101	3,696	—	—	734	69,1
20	943	191	2,289	1,456	101	4,207	—	—	361	69,5
21	924	204	2,639	1,584	—	4,602	—	—	384	62,4
22	898	212	4,296	1,938	600	4,945	—	—	1,491	63,8
23	886	230	5,919	3,889	—	5,991	—	—	982	72,3
24	876	251	6,811	4,563	3,525	11,764	—	—	1,664	83,8
25	871	275	7,938	5,675	3,543	13,830	—	—	1,887	97,6
26	846	300	15,395	6,609	3,724	15,593	2,374	—	2,284	103,7
27	824	324	21,352	8,620	4,549	18,144	8,223	63	2,963	119,7
28	797	343	23,070	11,363	4,100	23,292	8,368	65	4,175	135,3
29	763	375	31,301	15,251	5,204	29,660	8,123	137	4,751	141,3
30	731	403	34,421	17,920	6,075	35,204	8,345	263	4,958	143,6
31	697	424	38,565	21,239	6,132	41,825	8,345	565	5,757	148,0
32	675	440	42,699	25,302	4,762	45,608	6,225	937	5,824	149,5
33	650	459	46,962	30,177	4,165	49,714	6,041	1,314	5,969	152,5
34	635	482	49,043	34,232	473	53,329	5,972	1,661	6,220	165,1

1) S. H. F. och dess föreningar räknade som en t. o. m. 1931.

2) Anslutna föreningar, Folket, Samarbete.

3) Efter disposition av överskottet och avdrag av aktier och in-
satser i dotterföretag.

**Till KF anslutna konsumtionsföreningars
utveckling åren 1908—1934.**

År	Antal föreningar som redovisat ¹⁾	Antal försäljningsställen	De anslutna förenings medl.-ant. i tusental	Antal anställda	Omsättning ²⁾	Överskott ²⁾	Eget kapital ²⁾			
							Insats- kapital	Reserv- fond	Övriga fonder	Summa
08	360	360	68	1,006	22,0	0,9	1,1	0,3	0,1	1,5
09	367	367	72	1,008	22,6	0,9	1,2	0,4	0,1	1,7
10	370	370	73	1,031	22,8	0,9	1,4	0,4	0,1	1,9
11	446	446	86	1,215	25,4	1,1	1,7	0,6	0,2	2,5
12	490	490	95	1,307	29,4	1,3	1,8	0,7	0,3	2,8
13	534	534	105	1,482	33,4	1,5	2,1	0,9	0,3	3,3
14	583	739	119	1,672	40,8	1,8	2,6	1,1	0,4	4,1
15	683	852	133	2,026	54,6	2,1	3,1	1,3	0,6	5,0
16	783	1,060	171	2,606	81,6	3,0	4,2	1,7	0,7	6,6
17	771	1,207	200	2,989	105,8	3,6	5,9	2,3	1,3	9,5
18	790	1,332	214	3,274	145,4	4,0	7,8	2,8	2,0	12,6
19	879	1,540	233	3,940	216,1	5,6	11,1	3,5	2,6	17,2
20	889	1,592	241	4,348	255,4	7,4	14,0	4,4	3,6	22,0
21	896	1,669	255	4,592	227,7	6,5	15,8	5,7	4,3	25,8
22	882	1,786	259	5,114	200,6	6,9	16,6	6,5	4,6	27,7
23	874	1,906	274	5,645	208,5	8,6	17,9	7,7	5,0	30,6
24	868	2,090	292	6,451	234,0	10,3	19,5	9,2	6,0	34,7
25	864	2,229	315	6,904	259,7	11,3	21,7	10,8	7,0	39,5
26	838	2,411	339	7,489	265,1	12,4	24,6	12,6	7,9	45,1
27	819	2,626	366	8,221	286,1	13,7	27,5	14,6	10,6	52,7
28	795	2,820	392	9,285	314,3	14,9	30,0	17,0	12,2	59,2
29	761	3,080	422	10,044	329,1	15,7	33,2	19,3	14,0	66,5
30	731	3,302	451	10,725	342,5	16,5	36,0	21,8	16,0	73,8
31	697	3,510	481	11,619	348,0	16,8	38,8	24,5	17,4	80,7
32	675	3,716	513	12,163	350,8	16,5	40,3	27,0	19,6	86,9
33	650	3,868	534	12,463	351,0	16,5	42,2	29,4	20,5	92,1
34	635	3,990	551	13,091	376,4	17,6	44,3	32,0	22,8	99,1

¹⁾ S. H. F. och dess föreningar räknade som en t. o. m. 1931.

²⁾ Siffrorna ange miljoner kr.

kafe

**silvercirkeln
gröna cirkeln
cirkeln uti blått
från det bästa
till det billigaste
— alltid gott**